

**glasilo
rudarsko
elektroenergetske
kombinata
zasavje**

SREČNO

Smrtna nesreča predsednika ZIS — Džemala Bjediča

Dne 18. januarja 1977 se je dogodila huda letalska nesreča, v kateri so izgubili življenje predsednik zveznega izvršnega sveta Džemal Bijedić in njegova žena Razija in nekateri njegovi sodelavci, spremljevalci in posadka letala. Predsednik Bijedić je potoval iz Beograda v Sarajevo, kjer naj bi se udeležil seje predsedstva CK ZK SR BIH. Letalo se je zrušilo pri Kreševu, zahodno od Sarajeva in to malo pred 11. uro dopoldne. Potoval je s posebnim letalom tipa »Leer jet«.

Smrt tovariša Bijediča je v naših vrstah zapustila veliko in bolečo praznino. V neizbrisnem spominu nam bo ostal njegov lik kot vrlega, skromnega in uspešnega borca, komunista in revolucionarja. Večna slava in zahvala pokojnemu tovarišu Bijediću in slava vsem tistim, ki so z njim izgubili življenje.

Zveznemu izvršnemu svetu smo poslali v imenu vseh delavcev in družbenopolitičnih organizacij ter vodstva našega kombinata sožalno brzojavko.

Na dan pogreba, 21. januarja 1977, je bil dan splošnega žalovanja v vsej državi.

Do dneva pogreba so bile v TOZD in DS skupnih služb REK Zasavje žalne komemoracije.

Slava pokojnikovemu spominu!

France Popit na obisku v Zasavju

V sredo, 19. januarja 1977 popoldan se je sestel politični aktiv delovne organizacije REK Zasavje, na svojo sejo v širšem sestavu. Navzoči so bili tudi predsednik OK ZKS tovariš France Popit, Ludvik Golob, član IK predsedstva CK

ZKS, Miloš Prosenc, sekretar revirskega komiteja ZKS Trbovlje in član CK ZKS ter še nekateri drugi gosti. Na tem sestanku, ki je potekal v sejni sobi REKZ so iskreno govorili o dejavnosti članov ZKS v TOZD in delovni skupnosti

skupnih služb v delovni organizaciji, predvsem pa o aktivnosti članov ZKS v sindikatih, mladinski organizaciji, v delegacijah in samoupravnih organih. Na sestanku je bilo govora o problemih urejevanja dohodkovnih odnosov v REKZ, kaj je na tem področju problematičnega, kaj se je že napravilo, ipd. S tem v zvezi je bilo precej razprave o odnosih med TOZD in delovno skupnostjo skupnih služb, o sistemu nagrajevanja po delu, o 42-urnem delovnem tednu, o odnosih med proizvajalci premoga in električne energije, o odnosih med REKZ in Elektrogospodarsko skupnostjo Slovenije, nadalje o vprašanju solidarnosti, o vprašanju delegatskih odnosov in podobno. Precej pa se je razpravljalo tudi o nalogah sindikata v boju za spreminjanje družbenoekonomskih odnosov tako znotraj TOZD kot na ravni delovne organizacije.

V razpravi je tovariš France Popit dokaj odločno poudaril, da so predvsem komunisti, ki delajo v družbenopolitičnih organizacijah, samoupravnih organih, delegacijah in drugje, dolžni izbojevati bitko, da se stališča politike zveze komunistov Jugoslavije dosledno uveljavijo v praksi.

Isti dan se je v dopoldanskih urah tovariš Popit s svojimi sodelavci udeležil razširjene seje komiteja občinske konference ZKS v Trbovljah, 20. januarja so obiskali Hrastnik in 21. januarja Zagorje.

Janez Oberžan

Proizvodni rezultati v letu 1976

V letu 1976 smo dosegli naslednje rezultate v proizvodnji premoga, električne energije, gradbenega materiala, toplotne energije, žaganega lesa in raznih storitev:

Proizvodnja premoga:

TOZD	letni načrt ton	doseženo ton	% izpol. načrta
rudnik Hrastnik	530.000	542.790	102,4
rudnik Trbovlje	703.000	702.150	99,9
rudnik Zagorje	344.000	329.600	95,8
RŠC (jama Trb.)	33.000	36.460	110,5
CELOKUPNO:	1,610.000	1,611.000	100,1

Prvi proizvodni načrt za proizvodnjo premoga za leto 1976 je predvideval proizvodnjo v višini 1,580.000 ton, vendar je bila z rebalansom tega načrta povečana v glavnem TOZD Rudnik premoga Trbovlje za 30.000 ton, skupno na 1,610.000 ton. Rebalans je bil sprejet zaradi povečanih potreb TOZD TET.

Proizvodnja električne energije

TOZD Termoelektrarna Trbovlje je svoj delovni načrt v letu 1976 izpolnila takole:

	načrt kWh	doseženo kWh	% izpolnitve
PE 1	108.000.000	133,686.900	123,8
PE 2	555,000.000	572,578.700	103,2
Skupaj:	663.000.000	706,265.600	106,5
komb. el.	—	18,480.800	—
CELOKUPNO:		724,746.400	

Proizvodnja gradbenega materiala

TOZD	enota mere	let. načrt	dosež.	izpol. %
— opekarna	kos	6,500.000	550.763	8,5
— kamnolom	m ³	30.000	35.771	119,2
rudnik Hrastnik				
— betonarna	kos	142.000	104.492	73,6
— kamnolom	m ³	17.700	14.805	83,6
rudnik Zagorje				
— kamnolom	m ³	185.000	190.317	102,8

Ostala proizvodnja — storitve

TOZD	enota mere	let. načrt	dosež.	izpol. %
— RGD	din	95,040.000	82,427.500	86,7
— Avtoprevoz	t/km	5,500.000	6,139.034	111,6
— ESD	ure	321.000	373.318	116,3
— toplarna	Gcal	25.100	18.825	75,0
rudnik Hrastnik				
— toplarna	Gcal	11.770	12.590	107,0
— žaga Trbovlje	m ³ (rez. les)	2.167	805	37,2
— žaga Zagorje	m ³	1.260	1.773	140,7

O težavah v proizvodnji premoga in drugih proizvodov in storitev bomo vključno s problematiko okrog proizvodnje objavili več podatkov potem, ko bo pripravljeno poslovno poročilo in zaključni račun za leto 1976.

Iz hrastniške jame smo se moralo umakniti

Izkušnje, ki jih imamo v zvezi z vzroki nastopanja metana pri rudarskih delih v slojiščih zasavskega premoškega bazena povedo, da so s spremenjeno tehnologijo pridobivanja vzročne zveze za povečano ekshalacijo metana tako očitne, da postajajo za naše rudnike specifične.

Poleg povečanih koncentracij metana, ki so sicer skoraj redno pojavljajo na odpiralnih delih odkopnih etaž, predvsem pa obzorij, je po sedanji sodobni metodi ta plin reden spremljevalec starih del, v kolikor niso ta pravočasno in polno zarušena.

Pri tem pa v normalnih pogojih glede varnosti ni bilo nobenih ovir, saj je bil dotok metana iz starih del v jamski prostor (široko čelo) minimalen tako, da so koncentracije v iztopni zračni poti iz čela redko dosegale 0,5%. Pri pretoku svežega zraka skozi čelo v količini $a = 150 \text{ m}^3/\text{min}$ je torej pretok metana iz starih del na čelo znašal $0,75 \text{ m}^3/\text{min}$. Takšne razmere so bile pa dosežene le v minimalnih pogojih za kate-re se smatra, da je v odkopni fronti prisoten odkopni pritisk, da se premog zaradi tega pritiska v starem delu tudi drobi, da skozi čelo teče zmerna količina svežega zraka in da zračni tlak ni bil pod kritično mejo.

Ta slednji faktor je bil tej enačbi največkrat stalna spremljevalka in je povzročal v zadnjih letih že občutne težave v zvezi z vzdrževanjem predpisane in varne jamske atmosfere. Posamezni rudniki v Zasavju, ki imajo različne ravni odkopanih etaž in tako tudi različne zračne tlake, so z opazovanjem ugotovili kritično točko stanja barometra, pri kateri se prične povečevati pritok metana iz starih del. Ko se

zračni tlak približuje tej točki, se s posebnimi ukrepi preventivno poseže v intenzivnost prevetrovanja in opozori zaposlene na budnost.

Ti ukrepi so bili do nedavna dovolj učinkoviti in razen enega primera v l. 1973, ko je koncentracija metana v izstopni poti narasla do 1 %, ter na čelu na nekaterih mestih preko 5 % (široko čelo v A kopi) in smo zaposlene morali iz odkopne etaže odstraniti za nekaj ur, nismo zaradi metana imeli nobenih drugih zastojev.

Krajem novembra in v začetku decembra preteklega leta, je pa zračni tlak nenadoma zdrknil preko kritične točke in pero barografa je preskočilo celo rob in obstalo izven polja. Padec je bil nagel in strm zato pa tudi posledice v jami velike in občutne.

Dne 30. 11. ob 12. uri je barometer v Hrastniku pri 732 mm/Hg zračnega tlaka pričel enakomerno padati in je 2. 12. ponoči dosegel do sedaj najnižjo izmerjeno vrednost 698 mm/Hg. Posledice so se v jamah poznale takoj, vendar so jama v Zagorju in Trbovljah koncentracijo metana še obdržale v dovoljenih nenevarnih mejah, dočim se je v jami Hrastnik koncentracija metana že 30. 11. ponoči povečala na 5 %. V obeh odkopnih poljih, v A kopi in Talnem skladi, je koncentracija metana prešla dovoljeno mejo (1,5 %) in to ne samo na odkopu temveč tudi v izstopnih poteh. Tako stanje je zahtevalo skrajni ukrep — umik moštva iz ogroženih predelov jame, kar se je v tej noči od 30. na 1. 12. tudi zgodilo.

V priloženem diagramu, katere vrednosti smo povezali po knjigi zraččenja, je razvidno stanje vsebnosti metana v treh različnih karakterističnih jamskih prostorih to je, steber širokega čela z direktnim zračnim pretokom, slepi del čela pri lesni progi, ki se zrači separatno in lesna proga z izstopajočim zračnim tokom. Podatki se nanašajo na kritičen čas od 30. 11. do 4. 12. 1976.

Dejali so

Predsednik republike maršal Tito je v novoletni poslanici dejal med drugim tudi naslednje: »... Pri reševanju življenjsko pomembnih vprašanj, predvsem v zvezi s standardom smo veliko dosegli, če tudi ne toliko kolikor smo želeli. Prav v letu, ki ga končujemo, sta se pokazala aktivnejši odnos in odgovornejše stališče do teh vprašanj. Razmere v družbi so ugodne, še posebej glede prizadevanj, da bi izboljšali razmere za življenje in delo naših ljudi. V času, v katerem živimo in na ravni našega razvoja lahko in moramo vse bolj skrbeti za kakovost tistega kar delamo. Pri tem mislim na nujnost učinkovitejšega gospodarjenja in na večjo storilnost, saj bosta standard in splošni napredek odvisna od tega kako in koliko bomo delali. Nadalje imam v mislih večjo humanizacijo načina življenja in odnosov med ljudmi na sploh...«

»... Leto, ki je za nami, nam je dalo dobro osnovo za še uspešnejše in plodnejše leto 1977, tako v notranjem življenju kot na mednarodnem področju. Znova bi rad poudaril, da enotnost naših delovnih ljudi ni bila nikoli večja kot je zdaj in to zato, ker temelji na popolni enakopravnosti, skupni odgovornosti in vse globljem spoznavanju vseh naših narodov in narodnosti, da je samo takšna Jugoslavija, poroštvo za srečnejšo prihodnost. Tega se zavedajo naši delavci, kmetje, naši izobraženci, to prežema zavest mladih in starih in ni sile, ki bi nas lahko odvrnila od poti, po kateri gremo.

Na koncu bi rad, da bi te moje besede in glas o vsem, kar ustvarjamo v naši socialistični deželi, prišel tudi do naših državljanov, ki začasno bivajo daleč od svoje domovine, pa tudi do vseh, ki so že davno tega morali zapustiti našo rodno grudo, pri čemer so s svojo ljubeznijo ostali globoko navezani nanjo...«

Sekretar Izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc, pa je v novoletnem intervjuju za Delo med drugim poudaril tudi naslednje: »Večkrat smo nestrpni v razpravah, prehitro razgllašamo vsako mišljenje, ki ni v skladu z mišljenji komunistov, za sovražno. Zelo hitro se nam zdi takšno mišljenje nevarno celo za državo. Mislim, da moramo čimprej odpraviti to stanje v našem političnem življenju. V vsakem človeku, samoupravljalcu, ne glede na to, ali je ali ni komunist, moramo prebuditi zavest odgovornosti za tisto, kar se dogaja v naši državi.

Preveč govorimo samo o pravicah. Ljudje morajo imeti tudi dolžnosti, morajo imeti tudi odgovornost za razvoj. Vsakdo, pa naj bo komunist ali ne, mora čutiti, da je potreben član naše družbe, da je tudi od njega odvisno in da ni vseeno, ali bo npr. prišel na neki sestanek, na konferenco ali ne. Jasno mu mora biti, da ima možnost in dolžnost, da vpliva na vse odločitve o sebi, o svojem življenju in življenju družbe, o soočanju svojih interesov z interesi drugih in išče skupno rešitev. To mora biti osnova svobodnega političnega življenja pri nas.«

Če primerjamo merjene rezultate v prostoru in času s krivuljo zračnega tlaka, bi ti dve vrednosti morali biti v obratnem sorazmerju (čim manjši tlak, tem večja vsebnost metana). Slika v grobem res kaže približno simetrijo. Odstopanje nastopa dne 30. 11. na III/3 do 2. 12. na II/3 v slepem delu čela in s tem iz razloga, ker z interferometrom lahko merimo koncentracijo le do 15 %, pa je zato krivulja v temenu prisekana. Globoko znižanje vsebnosti metana, dne 1. in 2. 12. na čelu, kakor tudi v izstopnem zračnem tlaku, pa je pripisati ukrepom, ki so imeli namen s povečanjem zračnega pretoka pritekalo 271 m³ zraka na minuto (v oktobru 278 m³/min). Na odkopni etaži K. 102 se je ta zračni tok delil v dve veji, od katerih se je z eno v količini od 131 m³/min oskrbovalo čelo na koti + 110, za katerega smo tudi izvršili vse ostale meritve.

1. 12. na 1. tretjini ko zračni tok še ni bil povečan, je bila koncentracija metana v stebru in slepem odseku čela izmerjena 5 %, izstopna zračna pot je pa vsebovala 1,5 % CH₄. Barometer je kazal 712 mm/Hg in je imel tedenco nadaljnjega padanja. Dejanski pritok metana v čelo je bil v tem času približno 2 m³/min. Očitno je bilo, da bi se te škodljive koncentracije metana pri razmeroma malem pritoku metana, lahko zmanjšale s povečanjem zračnega pretoka, ki je zmanjšan zaradi utesnjenih profilov, deformiranih zaradi odkopnih pritiskov močno povečeval zračni upor.

Glavno zračno oviro je predstavljala sipka iz odk. etaže na VII. obzor. Pretok zraka skozi njo naj bi povečali s povišano depresijo, ki bi jo ustvaril pomočni oksialni ventilator, vgrajen na glavi sipke, katerega izpuh bi bil priključen na krajši odsek zračilnih cevi s smerjo iztoka zraka po progi proti čelu. Iz diagrama se vidi (1. 12. I/3), da ukrep ni bil koristen. Istega dne popoldne so v glavni progi na VII. obz., ki vodi proti sipalniku vgradili

Načrt proizvodnje in storitev za leto 1977

Na temelju sklepov delavskih svetov TOZD povzemamo naslednji načrt proizvodnje premoga, električne energije, gradbenega materiala in raznih storitev za leto 1977 v naslednjih višinah:

Proizvodnja premoga

TOZD	ton/dan	ton
Rudnik premoga Hrastnik	2.320	615.000
Rudnik premoga Trbovlje	2.510	666.200
Rudnik premoga Zagorje	1.250	331.000
Rudarski šolski center	180	47.800
SKUPAJ:	6.260	1.660.000

Od gornje količine premoga bo proizvedenega 695.000 ton kotlovnega premoga. Gornja proizvodnja bo dosežena v 265 delovnih dneh.

Proizvodnja električne energije

TOZD Termoelektrarna	
— TET. I	109.000.000 kWh
— TET II	560.000.000 kWh
— kombinarana pp	87.000.000 kWh
SKUPAJ (na pragu)	756.000.000 kWh

podatki izvirajo iz sprejete elektroenergetske bilance za leto 1977.

Proizvodnja gradbenega materiala

TOZD Rudnik premoga Hrastnik	
— betonarna (kos)	(podatek še ni znan)
— kamnolom (m ³)	(podatek še ni znan)
— toplarna (Gcal)	(podatek še ni znan)
TOZD GRAMAT	
— opekarna (kos)	11.000.000
— kamnolom (m ³)	32.000
TOZD Rudnik premoga Zagorje	
— kamnolom (m ³)	179.600

Storitve — ostala proizvodnja

TOZD Rudarska gradbena dejavnost	
— celotni dohodek na temelju storitev na domačih in tujih gradbiščih	108.000.000 din
TOZD Avtoprevoz »Zasavje«	
— avtomobilski prevozi (t/km)	7.500.000 din
TOZD Elektrostrojne delavnice	
— delavniške storitve v strojnem in elektro obratu (ure)	300.820 din
— toplarna (Gcal)	16.500 din

dva pomožna električna ventilatorja, tipa OVT 2013 TV Varnost, z dvema oksialnima vijakoma v tendemu z zmogljivostjo 2,24 m³/sek. pri k — 135 mm/VS.

Ob 19.30 sta ventilatorja pričela obratovati in izmerjena količina vstopajočega zraka v talni sklad je dosegla 413 m³/min. Na diagramu vidimo, da je bilo to povečanje dovolj, da se je koncentracija CH₄ v stebrih tako v zračnem toku skozi čelo zmanjšala na 3 ‰, ker se je sedaj tudi v slepem delu čela in stebri vsebnost metana znižala izpod 5 ‰, torej v meje, ki so bile merljive z metanometrom, je izračunani pritok metana dokaj verjeten in znaša 6 m³/min.

Povsem razumljivo je, da se je vsebnost metana v lesni progi še nekoliko povečala v času III/3 dokler se čelo ni prečistilo, po tem času (1. 12. III/3) pa prične v iztopni poti metana upadati kljub temu, da se je zračni tlak še znižal.

Anomalije, ki so nastopale, dne 2. 12. v prvi in drugi tretjini, kjer je v slepem odseku in stebri za krajši čas prišlo do ponovnega porasta koncentracije metana, je v urejevanju zračnih naprav, ki so se zaradi premeščanja tudi ustavljale.

Nenaden padec zračnega tlaka in z njim povečana ekshalacija metana v naših jamah v dneh od 30. 11. do 3. 12. 1976 zavoljo česar je rudnik Hrastnik moral popolnoma prekiniti obratovanje šestih delovnih izmen (pri čemer je izpad proizvodnje le delno nadoknadil v jami Ojstro), nam za bodočo korist razkriva naslednja dejstva:

— količina izstopajočega metana izražena v m³/min. ni prenosorazmerna le s statično vrednostjo zračnega tlaka, ampak predvsem od hitrosti njegovega znižanja;

— v pogojih niskega zračnega tlaka bodo bolj metanonosni odkopi z nadkopnim pridobivanjem locirani v tektonsko porušeni slojiščih.

Vplivi odkopnih pritiskov so v teh premogih močnejši in je

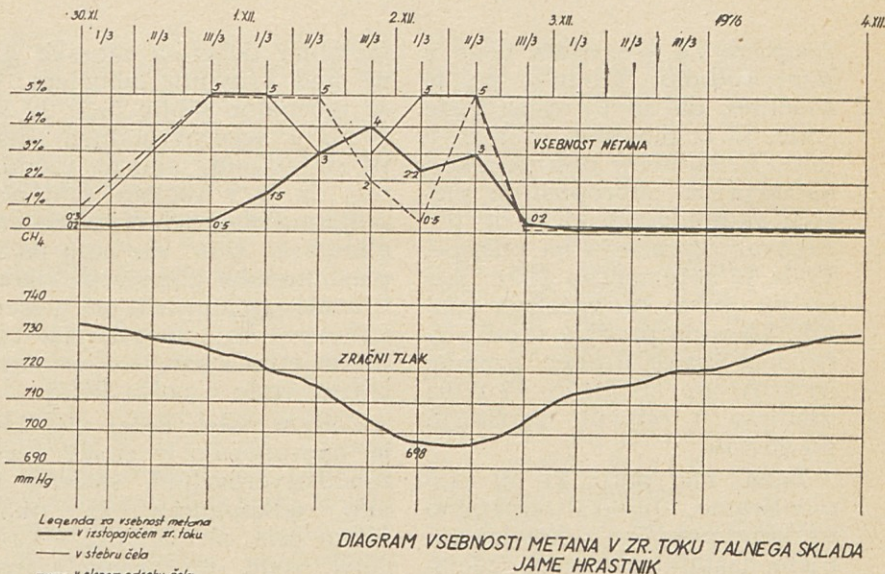

Diagram vsebnosti metana v zračnem toku talnega sklada jame Hrastnik.

premog bolj nadrobljen, zato pri povečanem tlaku akumulira tudi večjo količino metana. To je bil delno razlog, da je jama Hrastnik od vseh ostalih jam kot izrazita predstavnic težkih tektonskih razmer na odkopnih etažah dobila največje (?) količine metana.

(Tudi asortimani nakazujejo izredno nadrobljen premog).

— Kljub visokim koncentracijam metana pa niso bile njegove absolutne količine nepremostljive. Za dotok 6 m³/min. metana bi bila zadostna zračna veja v količini 400 m³/min., da bi se metan obdržal v dovoljeni koncentraciji. Take

kapacitete zračenja z ozirom na glavno ventilacijsko napravo jame Hrastnik obstoje, ne more se pa trditi za ostale faktorje zračenja predvsem upore, ki so zadnje čase zaradi utesnjenih profilov zelo povečani in zmogljivost zračenja zmanjšujejo.

Da preprečimo v bodoče slična presenečenja, bomo morali poskrbeti za stalno vzdrževanje takih zmogljivosti prezračevanja, predvsem jam z drobljivim premogom (R Hrastnik), ki bodo v skladu s pogoji, nastalimi pri opisanem padu zračnega tlaka.

Emil Kohne

Izliv vode na čelu v polju Polaj

Dne 25. decembra 1976 se je izlila voda na čelo v Polaj polju, viš. 234 v jami rudnika Trbovlje. V tem polju je to že drugi primer nenadnega pojava večjih količin vode z nanosenjem večjih količin materiala iz starih del in kot posledico zapolnitvijo dela čela in prog. Prvi vdor vode v tem polju je bil 18. 6. 1972 na čelu, na viš. 252. Vzrok in način po-

java vdora pa sta bila v bistvu enaka.

V jami rudnika Trbovlje so znana področja, kjer so se pojavljali vdori vode v Terezija II polje in Plesko polje. V teh dveh poljih so se na lokacijsko ozko omejenih področjih pojavljali stalni vdori vode in to pri širokočelni odkopni metodi z rušenjem in pri širokočelni odkopni metodi s splavnim

zasipom. Za vse vdore vode v jami rudnika Trbovlje pa je značilno, da so to vdori čiste vode, ki iz površine pronica v jamo in na svoji poti ponekod ustvarja ob nepropustnih plasteh akumulacije, ki se ob poružitvah izprazni na odkope. Voda je sorazmerno čista, jasno pa je, da ob začetnih sunkih, ko voda prodira skozi stara dela izpira droben premog in krovino ali nasip, ki tvori usedlino v odprtih prostorih po vdorih.

Zunaj nad polji, ki jih eksploatiramo, stalno sistematično urejamo površine z zapolnjevanjem nastalih ugreznin, izdelujemo odtočne useke, jarke in kanale ter izravnavamo teren, da ne pride do akumulacij površinske vode in direktnega prodiranja meteorske vode po razpokah v jamo. Urejevanje površine je uspešno nad Zg. VII. poljem in deloma Vode in Pasetti poljem, medtem ko nad poljem Polaj ni mogoče zajeti celotnega območja, ki se v severovzhodnem delu strmo dviga proti kamnolomu cementarne v področje litvanskega apnenca in deloma laporja. V tem področju se velik del meteorske vode preliva direktno v jamo, kar je še zlasti opazno v sosednjem polju Plesko, kjer imamo stalne večje dotoke vode.

Za prodiranje vode iz površine v jamo je še posebno po-

membna debelina morske glinice nad krovnim laporjem, ki se normalno giblje med 30 do 50 m, v severovzhodnem delu pa se izklinja, tako da računamo, da je v večjem delu nad poljem Polaj debelina morske glinice vsaj 30 m. Verjetno pa se plast morske glinice pod čokom litvanskega apnenca pri bivšem Lahovem bazarju stanjša, kar je verjetno eden vzrokov obeh izlivov vode v polju Polaj.

Čelo v polju Polaj viš. 234, je napredovalo v smeri jugozahod-severovzhod, smerno je bilo odkopanega še okoli 135 m čela, širina čela, v času izliva vode, je znašala 120 m. Odkopavanje je potekalo v dnu kadunje, ki rahlo pada v smeri proti jugozahodu, proti Vode polju, tako da bomo v območju, kjer je prišlo do izliva vode lahko odkopali še eno ploščo iz polja Vode. S čelom smo v začetku prečkali območje vdora vode iz leta 1972, kjer smo s predvrtavanjem odvodnjavali relativno majhne količine vode direktno izpod vodnega vdora tako, da pri na napredovanju čela nismo imeli težav, kljub temu, da smo se s čelom na viš. 240 umaknili temu območju.

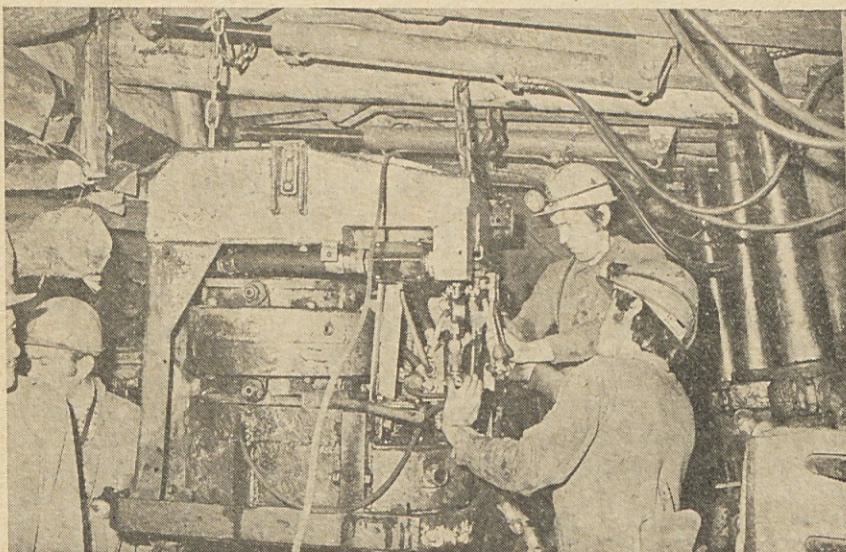
Do izliva vode je prišlo na odseku čela pri levi zračni proggi, kjer smo prišli do stebra, ki ga puščamo do višine 250 navzdol za očuvanje glavne izvozne proge na savskem obzor-

ju, po kateri gre vsa proizvodnja polja Polaj in Terezija II, kasneje pa še Pasetti in AB polja. Ker je odkopavanje potekalo na obeh straneh stebra, je prišlo do neenakomernega posedanja morske glinice nad poljem, ki se je zaradi stebra pretrgala tako, da je prišlo do izliva akumulacije vode, ki je nastala v kadunji nad morskoglino, preko starih del na čelu. Te tudi smatramo kot glavni vzrok vodnega izliva.

Do prvih znakov pojava vode je prišlo na nočni izmeni med 24. in 25. 12. 1976, ob 4 uri zjutraj, ko se je pojavil na čelu pritisk ob zračni proggi in znaki prodiranja vode. Zaposleni so se ob prvih znakih umaknili s čela, tako da ob prvem vodnem sunku, ki se je pojavil med izmeno ni bilo nikogar v ogroženem območju. Prvi vodni sunek je zapolnil del čela po zračni proggi z materialom iz rušnega dela in delno med stropnicami, tako da smo ob približno 6.15 že lahko pregledali stanje čela vse do zračne proge. Ker je bil po prvem sunku še večji neenakomerni dotok vode in smo pričakovali še nove sunke, smo pričeli v vstopu v zračno proggo in po leseni proggi proti čelu izdelovati jezove, da smo zajezili nanašanje materiala po progah. Ob približno 6.45 je bil drugi sunek, ki je zapolnil zračno proggo okoli 60 cm visoko, na čelo pa se ni usmeril. Ker si je voda po zračni poti zaprla pot, si je iskala izstop na čelu, tako da so se manjši sunki pojavljali v krajših časovnih razdobjih cel dan, najhujši pa je bil ob 10. uri dopoldan, ko je voda vdrla med zračno in lesno proggo ter se prelila po celem čelu in vseh štirih progah.

Zaradi sunkov vode nismo mogli zajeziti na čelu, urejevali smo le odvodnjavanje in pretok vode po progah in varovali glavno transportno mehanizacijo z jezovi in postavljanjem črpalk.

Naslednji dan smo že uspobili transporterje do čela in transporterje na čelu v območju stebra med lesno in glavno

Montaža odkopnega stroja Ravageuse v jami TOZD Rudnik premoga Trbovlje. (foto Viktor Kralj)

ter desno zračno progo, ki ni bil popolnoma zaprt. Sanacija po lesni progi v čelo zaradi dotoka vode s precejšnjim nanašanjem zdrobljenega materiala, sprotim in gostim opažanjem od stropa navzdol s kovinskimi ploščami in deskami, tako da smo sprostili pogon DVT 490. Ker je bila sanacija čela prenevarna, smo na čelu le odvodnjavali. Očistili smo zračno progo do čela in omogočili odtok vode. Na čelu se je izločil pogon DVT 490, izdelali smo drenažo in lesene stebre, odsek čela med lesno in desno zračno progo pa napreduje naprej.

Za sanacijo čela smo pričeli z izdelavo nove proge iz prečnice med lesno in levo zračno progo do čela, iz katere bomo

sanirali in odvodnjavali čelo, ker bi bilo saniranje iz čela ali leve zračne proge težje, pa tudi proizvodnja bi bila ogrožena, ker ne bi mogli normalno napredovati s čelom.

Kakšne so posledice izliva vode v polju Polaj za rudnik Trbovlje. Prvo najpomembnejše je, da se je izliv pojavil z običajnimi znaki, da so se lahko zaposleni pravočasno umaknili. Prišlo pa je do izpada proizvodnje na najproduktivnejšem čelu v naši jami. To čelo je dajalo dnevno od 1400 do 1600 ton proizvodnje, ki jo lahko na skrajšanem odseku, kjer zdaj odkopavamo, v idealnem primeru nadomestimo s 1000 do 1200 tonami dnevno. Zaradi največje možne koncentracije proizvodnje, ki jo v zadnjih le-

tih izvajamo na rudniku Trbovlje, pa v Zg. VII. polju zelo težko nadomestimo ta izpad. Čelo SHP daje lahko pri sedanjih pogojih maksimalno 900 do 1000 ton na dan, zaradi razmeroma slabih odkopnih pogojev. Ostali dve čeli, od katerih smo eno dolžino 20 m razvili po vdoru vode, drugo, ki se bo tudi zožilo na okoli 25 m, pa ima zelo slabo pridobivanje, pa lahko proizvedeta kvečjemu 350 do 400 ton na dan, tako da je doseganje načrta proizvodnje v januarju 1977 problematično.

Situacija se bo normalizirala šele po delni ponovni razširitvi čela v polju Polaj in ko nam bo uspelo izvesti nekatere posege v Zg. VII. polju.

Ernest Ščukanec

Izpolnjevanje delovnega načrta od 1. I. do 15. I. 1977

PROIZVODNJA PREMOGA (ton)

TOZD	načrtovano	doseženo	doseženo +—	%
RPH	20.800	21.525	+ 725	103,5
RPT	25.800	20.515	— 5.285	79,5
RPZ	12.300	12.480	+ 180	101,5
Skupaj	58.900	54.520	— 4.380	92,6
RŠC	1.400	400	— 1.000	28,6
REKZ	60.300	54.920	— 5.380	91,1

PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE (MWh)

	plan	doseženo	%
TET I	4.839	6.305	130,3
TET II	26.613	21.411	80,5
Skupaj	31.452	27.716	88,1

PROIZVODNJA GRADBENEGA MATERIALA

RPH	letni plan	doseženo	%
— betonarna (kos)		3.321	
— kamnolom (m ³)		—	
— toplarna (Gcal)		660	
GRAMAT			
— opekarna (kos)	11.000.000	202.015	1,8
— kamnolom (m ³)	32.000	816	2,6
RPZ			
— kamnolom (m ³)	179.600	5.900	3,3

STORITVE, OSTALA PROIZVODNJA

TOZD RGD (din)	108.000.000	3.500.000	3,2
TOZD Avtoprevoz (t/km)	7.500.000	230.268	3,1
TOZD ESD (ure)	300.820	15.563	5,2
Toplarna (Gcal)	16.500	1.300	7,9

Erika Kavčič

Povzetek izhodišč za izdelavo gospodarsko-finančnega načrta REK Zasavje Trbovlje za leto 1977

Na sejah izvršilnega odbora in delavskega sveta delovne organizacije REK Zasavje, ki sta bili v zadnjih dneh prejšnjega leta, so bile podane in sprejete osnove za izdelavo gospodarsko-finančnega načrta za leto 1977.

Osnovna izhodišča gospodarsko-finančnega načrta za leto 1977 so naslednja:

— da se upošteva ekonomska resolucija o politiki izvajanja družbenega plana SRS v letu 1977 in

— merila srednjeročnega programa razvoja naše delovne organizacije v obdobju 1976—1980.

Na podlagi teh izhodišč in doseženih rezultatov v letu 1976, lahko ocenimo gibanje elementov poslovanja za leto 1977 takole:

	1977/1976
— rast družbenega proizvoda za okoli	5,0 %
— rast proizvodnje	3,0 %
— stopnja rasti zaposlenosti	0,3 %
— rast produktivnosti dela	3,0 %
— rast realnih osebnih dohodkov na zaposlenega	2,0 %

(s tem, da se v delitvi sredstev za osebne dohodke ustvarijo večje možnosti za rast tistih osebnih dohodkov, ki so rezultat bolj produktivnega dela);

— za 10 % počasnejšo rast sredstev za zadovoljevanje osebnih, skupnih in splošnih potreb od rasti družbenega proizvoda ob upoštevanju prednostnih nalog, opredeljenih s samoupravnimi sporazumi o temeljnih planov;

— gibanja v proizvodnji in na tržišču naj bodo takšna, da rast cen in življenjskih stroškov ne bo bistveno višja kot v letu 1976.

Osnovni pogoj za uresničevanje tako zastavljenih izhodišč in dogovorjenih nalog, je brez dvoma nadaljnji razvoj samoupravnih družbenih od-

nosov na podlagi ustave in zakona o združenem delu.

Na osnovi teh predvidevanj in meril bo gospodarsko-financijski načrt delovne organizacije REK Zasavje zajemal naslednja izhodišča:

a) stroški za osnovni material in storitve povečani na osnovi dejanskih stroškov leta 1976 na enoto proizvoda za 10 %;

b) stroški investicijskega vzdrževanja, planirani na osnovi normative v višini dogovorjenega % (30—40 %) od amortizacije;

c) drugi materialni stroški doseženi v letu 1976 povečani za 5 %;

d) amortizacija obračunana po minimalni stopnji do sedanje vrednosti z 2/3 obratovanjem;

e) pogodbene obveznosti enake kot so bile dosežene v letu 1976;

f) zakonske obveznosti bodo planirane po zakonskih predpisih in sklenjenih samoupravnih sporazumih;

a) bruto osebni dohodek —

masa, dosežen v letu 1976 povečan za 10 %;

h) poslovni in rezervni sklad ter sklad skupne porabe bo planiran v višini sprejetih predpisov in normativov ter v skladu s sindikalno listo za leto 1977, in

i) obveznosti do družbenih dejavnosti v okviru občin Hraštnik, Trbovlje in Zagorje bodo planirane v višini do sedaj sprejetih samoupravnih sporazumov.

Za celotno realizacijo gospodarsko-financijskega načrta delovne organizacije REK Zasavje, tako proizvodnega kot tudi finančnega za leto 1977, je načrtovanih 265 rednih delavnikov (42-urni delovni teden). Pri formiranju realizacije se upoštevajo cene proizvodov in storitev iz leta 1976, povečane za ca. 10 %, razen premoğu komercialnih vrst za 15 %. Tako izdelani plani posameznih TOZD in DS SS bodo kot celota združeni v delovno organizacijo REK Zasavje, ki bo vključen v gospodarski plan SOZD EGS.

Ivan Juvan —

Podaljšali smo korito Kotredežce

V cilju zmanjševanja stroškov pri eksploataciji premoga v jami Kotredež, smo prišli iz uporabe odkopne metode s splavalnim zasipom in širokočelne odkopne metode z odkopnim pridobivanjem premoga oz. z rušenjem krovline. Ker prečka vzhodni predel kotredeške premogovne kadunje na površini potok Kotredežca, je nastopilo vprašanje, kakšne ukrepe je predvideti, da pri ugrezanju površine vode iz potoka ne bo vdiral v jamske prostore. V ta namen je bil izdelan glavni projekt »Vodonepropustno korito potoka Kotredežca, katerega je potrdil Republiški sekretariat za gospodarstvo v Ljub-

ljani, kjer je podana rešitev tako, da se na izoblikovano glinasto korito potoka namestijo vodonepropustne gumijaste ponjave, katerih debelina znaša 10 mm, širina 6 m, dolžina pa od 10 do 50 m. Navedene gumijaste ponjave so med seboj vodotesno spojene, ob straneh pa z verigami pritrjene na lesene pilote. Posamezni gumijasti elementi (širine 1 m), ki sestavljajo celotno ponjavo, imajo ob straneh posebne uhlje, skozi katere je uvedena žična vrv $\varnothing = 22$ mm, ki je pripeta na vtočnem, sidrnem bloku peškolova na eni strani, na drugi strani pa je pritrjena na iztočni, sidrni blok. Po projektu, bi

morala biti speljana preko republiške ceste II. reda Zagorje — Trbovlje na napenjalni stolp. V obeh vrveh naj bi se ustvarile takšne natezne napetosti, da bi vrvi imele funkcijo nosilcev v primeru ugrezitve spodnjega ustroja korita. Ker imamo v dokončni fazi vgrajenih ca. 930 m gumijastih ponjav, je mogoče ustvariti v žičnih vrveh ustrezne natezne napetosti oz. je prikazana izvedba nemogoča, ker gumijaste ponjave niso vgrajene v ravni liniji, ampak v neki krivulji. Vodonepropustno korito se je vgrajevalo v dveh fazah, in sicer v prvi fazi dolžina ca. 745 m, v drugi fazi pa dolžina

185 m. Pri dosedanji praksi smo ugotovili dobre in slabe lastnosti te izvedbe. V dobro štejejo lahko hitro prilagodljivo možnost uporabe mehanizacije pri montaži in demontaži (pri montaži gumijevih ponjav v II. fazi ni bilo potrebno nobenega ročnega dela), možnosti nemotenega vzdrževanja samih gumijastih ponjav in koristna uporabljivost jamske in separacijske jalovine.

K slabim lastnostim lahko štejejo visoko nabavno ceno, (ca. 10.000 din/m), razmeroma hitro popustitev medsebojnih zlepljenih spojev posameznih elementov v ponjavi in to, da so remontna dela možna samo v sušnih obdobjih.

Kljub navedenim nedostatom, nam tako izvedeno korito potoka Kotredežca omogoča odkopavanje premoga z rušenjem krovnine v tistih slojnih predelih, ki bi se sicer naha-

jali v varnostnem stebru potoka. Problematika vzdrževanja gumijastega korita potoka zaenkrat še ni vprašljiva, ker se maksimalne deformacije površine zaradi odkopavanja, nahajajo v razmeroma precej plastični morski glini. Zahtevnejša dela pri vzdrževanju bodo potrebna takrat, ko bodo maksimalne deformacije površine prešle v področje krovne galopirja, ki je krhek.

Leopold Grahek

V Kotredežu odkopavamo že pod 6. obzorom

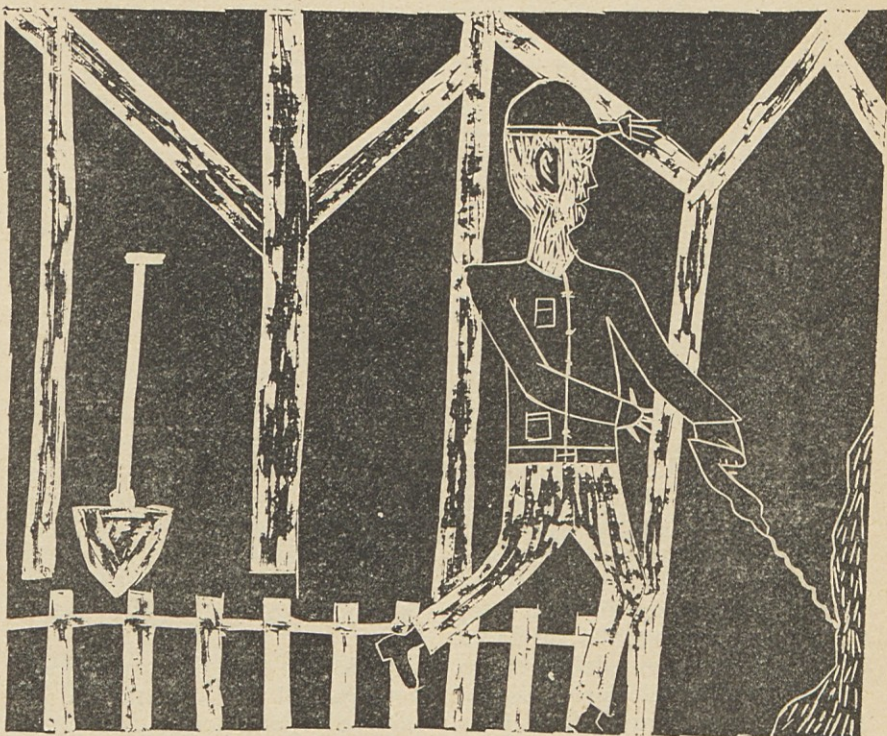
Konec oktobra 1976, je bila na 1. etaži v polju 67 zahod, izdelana smerna proga v skupni dolžini 135 m. V začetku novembra smo formirali širokočelni odkop in s tem pričeli že z odkopavanjem severnega krila kotredeške kadunje pod 6. obzorom.

Prekop od V-76 od premogovega sloja ter smerno progo, smo skoraj v celoti izdelali s progovnim strojem F 6A. Kljub temu, da smo prav pri izdelavi omenjene proge dosegali za nas rekordne dnevne in tedenske napredke (do 10 m/dan), smo dela le s težavo dokončali v predvidenem roku. Na ordinati 47.100 smo namreč naleteli na trd kamnit krovniški vložek, ki nas je spremljal približno 16 m. Omenjeni krovniški jezik je bil sicer pričakovano, vendar ne v tolikšni širini, saj je bil le-ta npr. na gornji etaži širok ca. 6 m. Ko smo s predvrtavanji ugotovili, da imamo pred seboj še 30 m krovnine, če bi napredovali v predvideni smeri, smo smer spremenili, presekali sloj ter nadaljevali s smerno progo po talninskem delu premoškega sloja. Skozi krovnine smo se prebili s pomočjo razstreljeva-

nja, kar je seveda zelo zmanjšalo hitrost napredovanja.

Prvotno smo nameravali prečni izkop za široko čelo izdelati kar s strojem F 6A,

vendar smo to varianto kasneje opustili, ker so se v osiromašenem in zdrobljenem talnem premogu pojavili precejšnji pritiski.

Igor Drnovšek, učenec 6. razreda osnovne šole Ivan Skvarča iz Zagorja — rudar pri delu v jami, linorez.

Predvidena povprečna širina čela (prodiranje z HPS) je 17 m, višina etaže pa 10 m. Od tega je 4 m krovniškega premoga s kalorično vrednostjo 3.200 do 4.400 kcal/kg ostalo pa talni premog z najmanj

2.800 kcal/kg. Planirani napredek čela je 1,30 m/dan pri storitvi 0,2 t/dan. Skupno bo v P-76-1 Z odkopano 20.000 m³ premoga.

Za odkopavanje v P-76-1-V in P-75-1-V moramo izdelati pri-

bližno 370 m smerne proge. Tod bomo predvidoma pričeli z odkopavanjem marca 1977, seveda če bosta pravočasno izdelana V-75 in P-76 za zračenje delovišč ter odvoz premoga.

Danijel Galuf

Zakaj ustanavljamo počitniško skupnost v SOZD EGS?

Koordinacijski odbor in predsedstvo osnovnih organizacij sindikata pri sestavljeni organizaciji združenega dela elektrogospodarstva Slovenije, sta si zadala nalogo, da je potrebno problematiki počitniške dejavnosti posvetiti vso pozornost in jo začeti reševati. Združena elektrogospodarska podjetja Slovenije so se s povezavo v sestavljeno organizacijo, ki jo povezuje poleg treh temeljnih gospodarskih dejavnosti, tudi proizvodnja primarne energije za potrebe elektrogospodarstva, izoblikovale v močan republiški sistem z nad 17.000 zaposlenimi. Ob tej integriranosti poslovnih funkcij pa so ostale posamezne kapacitete za počitniško dejavnost še vedno organizacijsko nepovezane. Ob tem načelu pa je potrebno vse do sedaj razdrobljene počitniške zmogljivosti primerno povezati, ker to terjajo skupni interesi in medsebojna solidarnost. Seveda pa se je zastavilo vprašanje kako to doseči.

Ko so na koordinacijskem odboru OOS SOZD EGS to problematiko razpravljali so prišli do spoznanja, da je najprimernejša oblika samoupravna interesna skupnost. Le v tej skupnosti bo mogoče obvladati z učinkovitim delegatskim mehanizmom, zelo širok sistem povezave v okviru EGS. Saj vemo, da je v sestavljeni organizaciji preko 80 TOZD in delov-

nih skupnosti. Možnosti in pogoji za oddih so bili v dosedanjih razmerah zelo različni, kar zgovorno potrjuje tudi različen način uporabe regresa, ki ga delavci dobivamo kot pomoč za financiranje stroškov letnega oddiha. Sindikati so rekreacijo in oddih ovrednotili ne samo kot pomemben element družbenega standarda delavcev, marveč kot sestavni del delovnih pogojev v združenem delu in kot dejavnika, ki imata izreden vpliv na delovne rezultate in produktivnost.

Tako kot se sindikat zaveza za izpeljavo načela, za enako delo enako plačilo, se zaveza tudi za to, da bi odpravili sleherno razlikovanje med delavci kar zadeva možnosti za oddih in rekreacijo. Zaradi tega bi bilo nedopustno, da bi bili delavci v različnem položaju, ker pač pripadajo organizacijam z razmeroma velikimi počitniškimi zmogljivostmi, drugi pa organizacijam, ki morda nimajo nič. Zato pa je potrebno odpreti vrata v vse objekte počitniških kapacitet vsem delavcem, ki pripadajo organizacijam SOZD EGS, kar pa bo možno edinole z ustanovitvijo samoupravne interesne skupnosti za počitniško dejavnost.

V takšno samoupravno skupnost naj bi se povezale vse temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti, ki sodijo v SOZD EGS. To pa po-

meni, da se bodo v skupnost vključili delavci tistih organizacij, ki imajo in tisti, ki nimajo lastnih počitniških zmogljivosti. Z združitvijo vseh zmogljivosti se bodo namreč izredno povečale možnosti za letovanje delavcev. Če smo namreč doslej letovali predvsem v objektih svoje organizacije, nam bo združitev zmogljivosti omogočila, da bomo vsi pod enakimi pogoji lahko v prihodnje letovali prav v vseh objektih na vseh številnih lokacijah, na katerih se nahajajo objekti vseh organizacij v okviru EGS. Še več, samoupravna skupnost bo imela zaradi združenega potenciala in zaradi koncentriranega povpraševanja tudi velike možnosti za sklepanje dodatnih aranžmajev s hotelskimi in drugimi organizacijami izven elektrogospodarstva.

Vse združene počitniške zmogljivosti bodo še nadalje ostale »v lasti« posameznih organizacij, medtem ko bosta upravljanje in gospodarjenje z njimi prenešeni na skupnost. To pa pomeni, da bo skupnost morala skrbeti, da bodo vse naprave in vsi prostori v primernem stanju, da bo za funkcioniranje objekta zagotovljen primeren personal in da bo skrbno kalkuliranje pripeljalo do takšnih cen storitev oziroma oskrbnega dne, da bo zaradi njih objekt komercialno privlačen. Upravljanje v okviru

skupnosti pa pomeni, da bo počitniška skupnost delegatski mehanizem, ki bo skrbel predvsem za racionalno izkoriščanje vseh družbenih zmogljivosti. Organ upravljanja skupnosti bo skupščina skupnosti, ki bo imela svoj izvršni organ — to je izvršni odbor, ki bo 7-članski. Skupščino bodo sestavljali delegati, katere volijo neposredno udeleženci skupnosti na svojih zborih. Vsak udeleženec voli po enega delegata, katerega mandatna doba bo trajala 4 leta. Vse posle okrog izkoriščanja in gospodarjenja z združenimi zmogljivostmi bo upravljala posebna služba za

počitniške domove, ki bo ustanovljena pri delovni skupnosti skupnih služb SOZD.

Skupščina bo na osnovi posameznih izjav udeležencev skupnosti o obsegu združitve kapacitet, ugotovila obseg združenih kapacitet in s svojimi sklepi določila način njihove uporabe in delovanje skupne recepcijske službe. Ta služba bo potem razdeljevala združene kapacitete med posamezne udeležence. Odstopljene in v skupnost združene materialne pravice tj. posteljni fond kompenzira vsak udeleženec po načelu recipročnosti. To pome-

ni, da tista organizacija, ki bo v počitniško skupnost združila na primer 50 ležišč, bo od skupnosti dobila v uporabo najmanj 50 ležišč, vendar ne samo v njenih lastnih objektih, temveč v vseh objektih na vseh lokacijah, kjer bodo kapacitete združene v počitniški skupnosti. Eden osnovnih ciljev skupnosti pa mora biti, da z združevanjem namenskih sredstev ustvarjamo možnosti za ohranitev že obstoječih zmogljivosti, njihovo izboljšavo in za gradnjo novih zmogljivosti.

Silvo Glas

Sprejeta je bila resolucija o politiki izvajanja družbenega plana Slovenije

Koncem preteklega leta je Skupščina SR Slovenije sprejela resolucijo o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje od leta 1976—1980 v letu 1977.

Med ključnimi nalogami za izvajanje družbenega plana Slovenije v letu 1977, je posebno pomemben nadaljnji razvoj samoupravnih družbenih odnosov na podlagi ustave in zakona o združenem delu, nadalje razvoj kvalitetnih dejavnikov v gospodarjenju, kot so povečanje tehnične in tehnološke ravni, modernizacija in avtomatizacija proizvodnih procesov, sodobna organizacija dela, nadalje spremembe v strukturi proizvodnje in investicij v smeri dogovorjenih prednostnih nalog, zlasti na področju energetike in prometa, izvajanje prednostnih nalog na področju družbenih dejavnosti, zlasti usmerjenega izobraževanja, raziskovalnega dela, zdravstvenega varstva, kulturne dejavnosti, nadaljevanje stabilizacijske politike, izboljševanje plačilno-bilančnega poslovanja republike, zagotavljanje sklad-

nejših odnosov v razporejanju dohodka in čistega dohodka na samoupravni osnovi in skladnejši družbenoekonomski razvoj vseh območij v Sloveniji.

Možni okviri razvoja v letošnjem letu, predvidevajo rast družbenega proizvoda celotnega gospodarstva za okoli 5 %, v tem rast industrijske proizvodnje za okoli 6 %. Družbeni proizvod naj bi znašal okoli 51.000 din na prebivalca. Določeno je racionalnejše zaposlovanje, tako da je predvidena rast zaposlenosti v združenem delu za okoli 2,6 %. Ob tem pa bo produktivnost dela porasla za okoli 2,8 %. Rast investicij v osnovna sredstva gospodarstva bo znašala okoli 6 %, izvoz blaga in storitev se bo povečal za okoli 7,5 %, rast realnih osebnih dohodkov na zaposlenega pa je predvidena za okoli 2 % itd.

Med temeljnimi razvojnimi nalogami v letošnjem letu je predvideno na področju energetike, da bodo ustrezne institucije zagotovile potrebne predpogoje za čim širše angažiranje združenega dela pri ob-

ravnavi dolgoročne energetske bilance do leta 2000 in na tej osnovi čim preje izdelali optimizacijo energetskih objektov in pripravile osnove za dogovor o razvoju kapacitet do leta 1990. Med drugim temeljne naloge določajo, da je treba čim preje vključiti plinsko elektrarno našega kombinata v elektroenergetski sistem. Republiški komite za energetiko bo sodeloval s samoupravno interesno skupnostjo elektrogospodarstva in SIS za nafto in plin, pri oblikovanju Interesne skupnosti ali Zveze interesnih skupnosti energetike Slovenije, ki naj bi povezovala interese obeh obstoječih skupnosti ter vključila še nevčlanjene proizvajalce in distributerje primarne energije (premog). Ta komite pa ima še tudi druge naloge s svojega področja.

Aktivnost samoupravnih organov

V času od 16. decembra 1976 do 15. januarja 1977, je bilo na ravni delovne organizacije nekaj sej samoupravnih organov. Na kratko seznanjamo člane delovnih skupnosti vseh TOZD in skupnih služb z izvečki iz teh sej.

Odbor za kadrovske politiko in socialno varstvo REKZ

Odbor je imel svojo 3. sejo v tej mandatni dobi, dne 22. decembra 1976. Na njej je razpravljala in sklepala o naslednjih zadevah:

— na znanje je sprejel poročilo o izvajanju prekvalifikacije rudarjev za tovarno plinobetona v Zagorju. S tem v zvezi je sklenil, da mora TOZD Rudnik premoga Zagorje seznaniti družbenopolitične organizacije v TOZD in na območju občine Zagorje o trenutni situaciji in nastopajočih problemih pri izvajanju programa prekvalifikacije rudarjev;

— pri reševanju vlog za priznanje plačila šolnine za študij ob delu, je zavrnil pet prošelj posameznih prosilcev iz raznih TOZD, ugodno pa je rešil štiri vloge;

— pri reševanju vlog za podelitev kadrovske štipeidij je sklenil povabiti na razgovor tri študente rudarskega oddelka FNT in pravne fakultete, zaradi ugotovitve pogojev za dodelitev kadrovske štipeidije, sicer pa je negativno rešil vloge za podelitev kadrovske štipeidij šestim prosilcem;

— trem štipeidistom je naložil nalogo, da morajo do sredine leta 1978 opraviti dodatne študijske obveznosti, sicer bodo morali povrniti štipeidije;

— pooblastil je kadrovske sektor REKZ, da lahko v bodoče vsem prosilcem za podelitev kadrovske štipeidij sporoči, da njihovih vlog ni več mogoče reševati, ker so predvidena finančna sredstva za to šolsko leto razdeljena;

— sklenil je, da mora Vladimir Železnikar v celoti povrni-

ti kadrovske štipeidije, vključno z obrestmi, ki jo je prejel za študij montanistike, isto velja tudi za Kristino Strmšek za študij na višji šoli za socialne delavce;

— pooblastil je pravno službo, da preveri utemeljenost vsebine razpisa za delovno mesto skladiščnika v TOZD Avto-prevoz Zasavje, glede na možnost zaposlovanja delovnih invalidov.

Izvršilni odbor REKZ

4. seja odbora je bila 27. decembra 1976. Na njej so razpravljali in sklepali o naslednjem:

— na znanje je sprejel poročilo o tem, kako poteka akcija za plačilo obveznosti TOZD TET do pokritja dela stroškov za DS skupnih služb REKZ za leto 1976;

— sprejel je na znanje poročilo TOZD o njihovem stališču do sprejetja predloga dohodkovnega sistema TOZD proizvodnje premoga;

— pravni sektor je dobil nalogo, da preveri veljavnost svoječasnega sklepa o izplačevanju honorarja za preverjanje znanja;

— potrdil je poročilo o proizvodni problematiki ter začasnem finančnem obračunu za razdobje januar—november 1976;

— sklenil je, da je treba spričo majhnega števila odkopnih delavnikov, velikega števila izostankov z dela, slabe izkoriščenosti delovnih strojev in delovnega časa, v TOZD obravnavati in sprejeti ustrezne ukrepe na sejah samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij ter temu ustrezno sprejeti tudi sankcije za odpravo teh hib;

— osvojil je predlog za razpravo in sklepanje na zasedanju delavskega sveta REKZ o osnovah gospodarskega načrta za leto 1977;

— sklenil je, da naj osnove stroškov temeljijo na strokov-

ni oceni le-teh za to leto in ne na temelju doseženih v preteklem letu;

— zavzel se je za to, da naj bi čimpreje sprejeli nov dohodkovni sistem, ki bo omogočil določiti realna merila za notranjo delitev dohodka v okviru TOZD proizvodnje premoga;

— sklenil je, da je treba v okviru REKZ angažirati čim več strokovnjakov za čimprejšnjo pripravo programov za modernizacijo proizvodnje, ki jih bomo potrebovali za najetje ustreznih posojil za izgradnjo novih objektov, s čimer bi dosegli načrtovano proizvodnjo po srednjeročnem programu ter izgradnjo TET III;

— sklenil je tudi, da je treba čimpreje izdelati samoupravni sporazum o medsebojnih odnosih na ravni TOZD — skupne službe;

— na znanje je sprejel poročilo, da ni potrebna oziroma nujna izdelava rebalansa proizvodnje premoga na obratu Kotredež RP Zagorje za leto 1976;

— potrdil je kot delegata REKZ Zasavje v štabu za spremljanje akcijskega programa v SOZD EGS Petra Jamnika iz TOZD TET; na znanje je sprejel poročilo tovariša Jamnika o izvajanju akcijskega programa za razdobje januar—september 1976 v okviru TET;

— ustrezno stališče je sprejel tudi od predloga izvršnega odbora KOSIRE do novoletnega izplačila zaposlenim;

— na znanje je sprejel poročilo o tem, da s 1. januarjem 1977 prevzame lesno skladišče od skupnih služb TOZD Rudnik premoga Trbovlje; medsebojne obveznosti v preskrbi z jamskim lesom bodo urejene s posebnim samoupravnim sporazumom med TOZD proizvodnje premoga REKZ;

— na znanje je sprejel poročilo, da je ITEO pri Gospodarski zbornici Slovenije izdelal po našem naročilu model

za razdelitev premoženja. Uporabili ga bomo, z manjšimi spremembami, s 1. januarjem 1977.

Delavski svet REKZ

Dne, 20. decembra 1976 je bilo 6. zasedanje delavskega sveta REKZ. Na njem so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

— na temelju sklepov delavskih svetov TOZD proizvodnje premoga, separacije Trbovlje in RŠC Zagorje, je verificiral bistvo dohodkovnega sistema, in sicer, da se realizacija dosežene tržne cene knjigovodsko evidentira po posameznih TOZD, nadalje da se poročila doseženi celotni prihodek na proizvodnji premoga po določenih samoupravnega sporazuma o urejanju medsebojnih dohodkovnih odnosih in sprejetih internih prodajnih cenah ter da se razporeditev celotnega prihodka na proizvodnji premoga za leto 1976, opravi po kriterijih dogovorjenih internih prodajnih cen;

— potrdil je poročilo o izvajanju sklepov prejšnjega zasedanja, s tem da je treba neizpolnjeni sklep čimprej izpeljati;

— sprejel je osnove za izdelavo gospodarsko finančnega načrta za leto 1977;

— verificiral je na temelju sklepov zborov delavcev TOZD in DS SS samoupravni sporazum o dodeljevanju posojil za gradnjo in rekonstrukcijo stanovanjskih hiš in stanovanj;

— verificiral je prav tako na temelju sklepov delavskih svetov TOZD in DS SS pravilnik o izvajanju investicij in raziskovalnih del v TOZD, s tem da sektor za tehnično pripravo presodi poslane pripombe in predloge TOZD za spremembo posameznih določil tega pravilnika in jih v utemeljenih primerih upošteva;

— verificiral je na temelju sklepov delavskih svetov TOZD in DS SS pravilnik o knjigovodstvu;

— verificiral je na temelju sklepov delavskih svetov TOZD in DS SS pravilnik o plačilu terjatev in obveznosti ob upo-

števanju pripomb oziroma sprememb v 14. in 13. členu;

— odobril je sredstva v višini 62.282,95 din za obnovitvena dela v počitniških domovih na Rabu in v Crikvenici v letu 1976, v breme izločenih sredstev sklada skupne porabe;

— predlagal je delavskemu svetu TOZD Rudnik premoga Zagorje, da umakne oziroma razveljavi svoj sklep, z dne 13. oktobra 1976, po katerem smatra delavce iz ostalih TOZD REKZ v samskem domu v Zagorju kot tuje goste;

— odobril je nabavo hladilne skrinje za počitniški dom na Rabu v breme amortizacije za leto 1977;

— sklenil je, da se z 31. decembrom 1976 ukine žiro račun delovne organizacije in s 1. januarjem 1977 odpre nov žiro račun delovne skupnosti skupnih služb;

— sklenil je sprožiti postopek za spremembo 91. do 94. člena samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v DO REKZ, s posebnim oizrom na gotovinski in brezgotovinski promet v okviru žiro računov TOZD;

— na znanje je sprejel obvestilo centrale SDK o tem, kakšne ukrepe bo treba podvzeti v primeru, če bo REKZ zaključil

poslovanje v letu 1976 z izgubo;

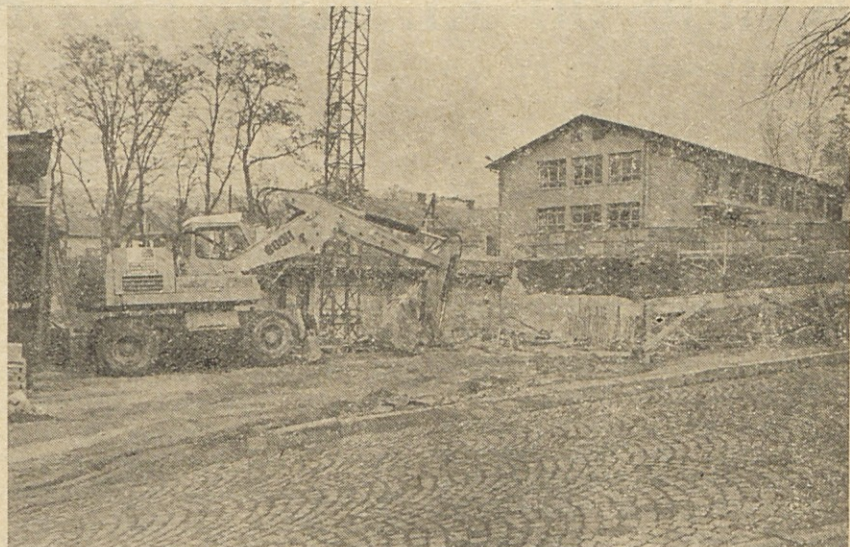
— na znanje je sprejel obvestilo proizvodnega sektorja DS SS, da ni mogoče sprejeti predloga za izdelavo rebalansa proizvodnega načrta obrata Kotredež za leto 1976;

— odobril je na predlog izvršilnega odbora KOSIRE REKZ in na temelju sklepov delavskih svetov TOZD in DS SS, da se izplača vsem zaposlenim po 500,00 din koncem decembra 1976 v breme osebnih dohodkov za leto 1976; ta sklep pa ne velja za TOZD TET, ker so člani njihovega kolektiva enak znesek že prejeli za Dan republike 1976;

— soglašal je s predlogom TOZD Separacija premoga Trbovlje, da izdelajo skupne službe program za prehod na dvoizmensko obratovanje separacije v letu 1977, glede na prepoved nočnega dela žensk;

— predloga delavskega sveta TOZD RP Zagorje o pokritju stroškov za abonmajske gledališke predstave iz sklada skupne porabe ni sprejel, ker ni na razpolago sredstev, s tem da se obveznost prenese na naslednje leto;

— smatral je, da plansko-analitski sektor direktno ureja s TOZD TET vprašanje izdelave sistemizacije delovnih mest.

Z granjo stanovanjskih blokov nadaljujejo tudi letos. Na sliki pričetek gradnje novega bloka v naselju Polaj, zadaj »Rdeče kapice«, oziroma pred zgradbo TOZD RŠC REKZ, v kateri je tudi tehnična strojna in elektro šola, v Trbovljah. (Foto A. Bregant).

Delavski svet SOZD Elektrogospodarstva Slovenije

4. izredna seja delavskega sveta Združenih elektrogospodarskih podjetij Slovenije, skupno s sejo zbora proizvajalcev Skupščine samoupravne interesne skupnosti Elektrogospodarstva, ki je bila 20. decembra 1976 v Mariboru.

Na tem zasedanju so navzoči obravnavali in sklepali o naslednjih zadevah:

— sprejel je predlagano konstrukcijo kritja primanjkljaja iz prometa za električno energijo za leto 1976 po danem predlogu; predlagana konstrukcija v SOZD EGS krije stroške in dohodek, zato iz zaposlovanja za leto 1976 ne bo izgube in ne dobička; k sklepu je bilo sprejetih vrsto podrobnejših obrazložitev;

— sklenil je predpisati navodila k samoupravnemu sporazumu o urejanju dohodkovnih odnosov na podlagi internih obračunskih cen, ki se uporabljajo za leto 1976. Proti sprejetju teh navodil je gla-

sovala delegacija REK, ker ni imela soglasja svoje baze k določbam teh navodil;

— potrdil oziroma sprejel je popravek v seznamu študijskih nalog, potrdil je podpis pogodbe o izdelavi študije o gradnji NE;

— sprejel in potrdil je program razvoja 380 kV mreže — II. faza;

— sprejel je aneks III k investicijskemu programu za izgradnjo RTP Ljubljana in aneks III k investicijskemu programu za izgradnjo daljnovoda Ljubljana—Podlog;

— skupščini JUGEL je predlagal, da izvoli kot predstavnika EGS v izvršni odbor JUGEL tovariša Dušana Janežiča iz REK Velenje — TOZD TEŠ in Valentina Goloba iz SENG, za njuna namestnika pa Toneta Božidarja iz TOL in Branka Kmeta iz SEL;

— v svet rudnika urana Žirovski vrh v ustanavljanju, je imenoval kot predstavnike EGS dva člana in dva namestnika; med namestniki je tudi Metod Malovrh, dipl. inž. rud.;

— pripravil je predlog za zvišanje cen električne energije za 10 % od 1. januarja 1977 dalje, o čemer sklepa še skupščina ISE in Republiški izvršni svet. V okviru tega sklepa je tudi določilo, da je v okviru SOZD EGS potrebno regulirati tudi z rudniki cene premoga v višini, ki zagotavlja to enostavno reprodukcijo, kar bo dokončno urejeno s sprejetjem samoupravnega sporazuma o notranjih dohodkovnih odnosih na osnovi normativov in kriterijev za obračunavanje vseh elementov stroškov. V ta namen bosta REK Velenje in REK Zasavje pripravila dokumentirane predloge;

— sprejel je predlog samoupravnega sporazuma o razporejanju skupnega dohodka, doseženega s prodajo električne energije proizvedene iz premoga v obdobju 1976—1980, z manjšimi slovenskimi premogovniki;

— nadalje je sprejel še nekaj sklepov finančnega značaja.

T. L.

Kmalu bo XI. kongres ZKJ

Znano nam je, da že nekaj časa potekajo priprave na XI. kongres Zveze komunistov Jugoslavije. Ta zelo pomemben dogodek v letošnjem letu bo povezan tudi s praznovanjem 40-letnice prihoda tovariša Tita na čelo partije in proslavo 85-letnice rojstva maršala Tita.

Stopili smo v obdobje predkongresnih priprav, čeravno datum kongresa še ni točno določen. Pred tem pa naj bi bili tudi kongresi in konference ZK po republikah in pokrajinah. Vsekakor pa bomo proslavljali 40-letnico prihoda maršala Tita na čelo partije

in njegov 85. rojstni dan že v prvi polovici tega leta. V Sloveniji bomo tem proslavam dodali še proslavo ob 40. letnici ustanovitve Komunistične partije Slovenije na Čebinah.

Za preteklo leto lahko trdimo, da smo končali temeljito obdelavo novega družbenega, političnega in ekonomskega sistema. Pred leti smo sprejeli novo ustavo, koncem leta 1976 pa še zakon o združenem delu, kar pomeni, da smo sprejeli dva osnovna dokumenta našega programa razvoja v sedanjih fazi revolucije. To pa je seve-

da omogočilo tudi visoko stopnjo notranje stabilnosti ter izoblikovanje jasne perspektive dolgoročnega razvoja naše družbene skupnosti. Prišli smo tako daleč, da so dani vsi pogoji za boljše in učinkovitejše delovanje vseh delov družbe, pa tudi za njih skladnejši razvoj. Da pa bomo hitreje napredovali, bomo morali boljše in več delati in boljše gospodariti.

V predkongresnem obdobju bo treba opraviti precej dela na vseh ravneh in z vso potrebno resnostjo, disciplino in angažiranostjo.

Sindikalna lista za I. 1977 sprejeta

Zadnje dni decembra 1976 je Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije sprejel sindikalno listo za leto 1977. Sprejeta je bila po splošni razpravi v osnovnih organizacijah sindikata pa tudi temeljnih organizacijah združenega dela, delovnih in drugih organizacijah.

Med najpomembnejšimi določili te sindikalne liste so naslednja določila:

— najnižji osebni dohodek delavca, ki opravlja najenostavnejša dela v normalnih delovnih razmerah ter dosega normalni delovni uspeh, znaša najmanj 60 % povprečnega OD na zaposlenega v gospodarstvu SRS v preteklem koledarskem letu;

— najvišji osebni dohodek mora biti tako kot drugi OD odvisen od individualnega uspeha delavca, glede na izpolnjevanja nalog na sistemiziranem delovnem mestu ter od uspešnosti delovanja temeljne in druge organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti;

— zjamčeni osebni dohodek je vsakemu delavcu iz dela zjamčen najmanj tolikšen OD, da mu zagotavlja materialno in socialno varnost. Višino zjamčenega OD določijo udeleženci družbenega dogovora glede na splošno stopnjo produktivnosti dela in splošnih razmer območja na katerem delavci živijo ter zadovoljujejo svoje osebne in skupne potrebe. Ta višina znaša najmanj 55 % povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v gospodarstvu SRS za preteklo leto;

— pripravniku gre akontacija OD v višini najmanj 60 % in največ 70 % povprečnega OD na zaposlenega v SRS v preteklem letu, če ima srednjo izobrazbo; najmanj 80 in največ 90 %, če ima višjo izobrazbo in najmanj 95 in največ 105 %, če ima visoko izobrazbo;

— nadomestilo OD za čas bolezni do 30 dni znaša 90 % povprečnega mesečnega OD delavca, izplačanega v preteklem koledarskem letu. Osnova za obračun nadomestila se valorizira vsake tri mesece na podlagi statističnih podatkov o gibanju OD v SRS. Nadomestilo OD pa ne more biti višje od osebnega dohodka, ki bi ga dosegel delavec, če bi delal;

— posebno določilo govori tudi o priznanju nadomestila OD za delo v času udeležbe na mladinskih delovnih akcijah;

— določeno je tudi vrednotenje delovne dobe po ustreznih lestvicah;

— za nadurno delo pripada dodatek, v višini 50 % obračunske osnove ali dosežene realizacije osebnega dohodka za poln delovni čas;

— za nočno delo gre delavcu dodatek najmanj 35 % in največ 50 % obračunske osnove, kar velja tudi za delo ob nedeljah;

— za delo na dan zveznega ali republiškega praznika pripada delavcu poleg zakonsko določenega nadomestila in akontacije OD, še dodatek v višini najmanj 50 %;

— dodatek za deljen delovni čas znaša največ 320,00 din mesečno bruto, če traja prekinitev delovnega časa več kot eno uro in največ 640,00 din mesečno bruto, če traja prekinitev dve uri ali več;

— udeleženci samoupravnih sporazumov dejavnosti, ki zaradi prekomerne fluktuacije delavcev uvajajo posebno stimulacijo stalnosti, lahko določijo v svojem samoupravnem sporazumu dejavnosti dodatek, ki ne more presegati 5 % obračunske osnove ali dosežene akontacije OD delavca;

— dnevnice in stroški prenočevanja so za vse delavce enaki; dnevnicca znaša za odsotnost od 8 do 12 ur največ 110,00 din, za čas odsotnosti nad 12 ur pa največ 170,00 din.

Stroške prenočevanja na podlagi računa krijejo TOZD oziroma OZD največ do 195,00 din. Če delavec ne predloži računa, mu pripada za prenočevanje največ 85,00 din za noč;

— dnevnice za službena potovanja v tujino se določijo v višini, ki velja za republiške upravne organe. Dnevnice so pod enakimi pogoji enake za vse delavce;

— kilometrina znaša za vsak prevoženi km za lastni avtomobil za službena potovanja največ 1,50 din in je ni mogoče izplačevati v pavšalnem znesku;

— terenski dodatek znaša največ 80,00 din na dan. Namenjen je za povračilo povečanih materialnih stroškov, ki jih ima delavec zaradi dela na terenu;

— nadomestilo za ločeno življenje znaša mesečno največ 1.425,00 din;

— za prihod na delo in odhod z dela je možno povrniti stroške v višini prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi, s tem da delavec sam prispeva najmanj 40,00 din, kjer pa ni možnosti prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi, pa je možno obračunati stroške prevoza na delo in z dela v višini 0,50 din za prevoženi km;

— selitvene stroške je možno povrniti v višini dejanskih stroškov po predloženih računih in komisijsko ugotovljenih upravičenih stroških;

— regres za prehrano med delom znaša največ 285,00 din na zaposlenega v mesecu. Vsa ostala določila s tem v zvezi so ostala nespremenjena;

— nagrade učencem z učno pogodbo znašajo najmanj: v I. letniku 820,00 din neto, v II. letniku 960,00 din neto, v III. letniku 1.140,00 din neto;

— nagrade študentom in učencem za obvezno prakso ne smejo biti nižje kot 820,00 din in ne višje kot 60 % povprečnega neto OD na zaposlenega

v gospodarstvu SRS v preteklem letu;

— v samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za stanovanjsko gradnjo se udeleženci dogovorijo o namenskem znesku, ki znaša 6 % od bruto OD. V tem znesku so zajeta tudi sredstva za gradnjo dijaških in študentskih domov. V posebej upravičenih primerih je lahko namenski znesek za stanovanjsko izgradnjo tudi višji;

— namenski znesek za izobraževanje znaša najmanj 1,5 % od bruto OD;

— posebna določila so tudi o oblikovanju družbeno dogovorjenega dela sredstev sklada skupne porabe. Ta naj ne bi presegala 70 % višine povprečnega mesečnega bruto OD na zaposlenega v SRS za preteklo leto;

— sredstva regresa za letni dopust se oblikujejo v višini najmanj 1.100,00 in največ

1.400,00 din na delavca, vključno z učenci poklicnih šol;

— osnovne organizacije sindikata se morajo zavzemati za ustrezno izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva delavcev, tako da omogočajo redne obdobje preventivne zdravstvene preglede;

— posebno določilo govori tudi o solidarnosti pomoči (npr. pomoč družini delavca, ki je umrl zaradi nesreče pri delu, pomoč ob elementarnih nesrečah, letne obdaritve upokojencev itd.);

— nagrada ob upokojitvi delavca znaša najmanj 2 in največ 3 neto povprečne osebne dohodke na zaposlenega v SRS v preteklem letu. Tako oblikovana sredstva se povečajo za obvezne dajatve;

— nagrade ob delovnih jubilejih so ostale nespremenjene napram prejšnjemu letu in znašajo: za 10 let delovne dobe 2.300,00 din, za 20 let de-

lovne dobe 3.450,00 din in za 30 let delovne dobe 4.600,00 din. Pogoje za pridobitev, konkretno višino ter obliko nagrade za posamezne delovne jubileje določijo temeljne in druge organizacije združenega dela v svojem samoupravnem splošnem aktu.

Tudi tokrat moramo poudariti, da sindikalna lista nima neposredne pravne veljave. Stališča sindikalne liste bodo postala obvezna za udeležence samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov, ko bodo ob sodelovanju sindikalnih in drugih udeležencev samoupravnega sporazumevanja, postala sestavni del teh dveh aktov. Določila sindikalne liste bodo torej v našem primeru pričela veljati čim bo o tem sprejet panoški sporazum, na njegovi podlagi pa spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o delitvi OD v TOZD in DS SS REK Zasavje.

Mladi v krajevni skupnosti

Mladina iz osnovnih organizacij ZSMS krajevni skupnosti se je pred nedavnim sestala. Sestanek je vodil tov. Slanšek. Pozdravil je vse navzoče in predlagal, da najprej pregledamo naloge, ki so bile izvršene v letu 1976 in da ugotovimo kaj je treba v najkrajšem času še storiti na področju organiziranosti mladih v krajevni skupnosti.

Nadalje je seznanil navzoče z nalogami, ki jih čakajo v bodoče ob ustanavljanju ostalih aktivov.

Na predvidenih področjih je treba ugotoviti število mladih, pripraviti iniciativne odbore, ki naj pripravijo program dela in organizirajo ustanavljanje teh aktivov.

Zaradi materiala, ki ga je treba še obdelati je poročeva-

lec predlagal, da se predsedstvo v najkrajšem času ponovno sestane.

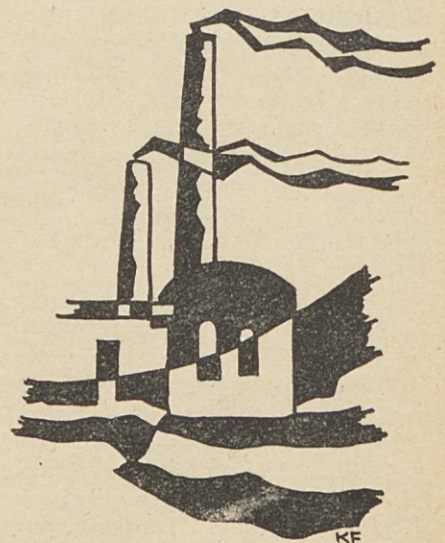
Najprej so se ustavili še pri organiziranju brigadirjev za leto 1976. Predvideni so obiski v OO, da se navzočim prikaže pomen mladinskih akcij in delo v njih. Najprej je beseda stekla še o problemu prostora za sestajanje mladih. O tem problemu se bo treba pogovoriti s SZDL.

V najkrajšem času je treba na KMKS poslati sezname mladih v posameznih OO v KS, da bo lahko ugotoviti koliko je sploh mladih v OO ZSMS KS.

Z RK ZSMS je prispel operativni program za konferenco v KS. Nazadnje so predstavniki mladih povedali svoje probleme in med drugim tudi pove-

dali, kako mislijo te probleme rešiti. V OO ZSMS na Kovku mislijo v lastni režiji zgraditi stavbo, ki bo služila zbiranju mladih na tem področju. Za pomoč mladini v tej OO naj se angažirajo vsi mladi v krajevnih skupnostih.

Jože Medvešek

Tesnejše medobčinsko sodelovanje v Zasavju

V našem glasilu smo že poročali o pripravah na sprejetje družbenega dogovora revirskih občin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, o reševanju vprašanj in interesov družbenega razvoja za to srednjeročno razdobje, to je 1976—1980. Danes pa lahko poročamo o tem, da ga je skupščina revirskih občin že sprejela s tem, da ga seveda sprejmejo tudi skupščine posameznih občin in nekatere druge občinske institucije ter organi. Teh pa je skupaj 43, to je občinskih in medobčinskih institucij in organov, skozi katere delovni ljudje in občani uresničujejo svoja hotenja, potrebe, želje in načrte.

V času izida prve letošnje številke našega glasila, to je koncem januarja, pa so posamezne občinske skupščine v Zasavju skupen dogovor že sprejele. Bistvene naloge za to srednjeročno obdobje so v glavnem v pospešenem uveljavljanju socialističnega samoupravljanja, stabilizaciji oziroma prizadevanjih za stabilizacijo gospodarjenja, krepitvi varnosti, družbeni samozaščiti in ljudski obrambi, pospeševanju skladnejšega razvoja vseh območij naše regije ter razvijanju policentralizma, zagotavljanju zdravih razmer za delo in življenje, smotrnem in enakopravnem vključevanju Zasavja v mednarodno delitev dela ter stalnem izboljševanju življenjske ravni delavcev in občanov, pri čemer je dan poseben poudarek krepitvi druž-

Dne 7. decembra 1976 je v foyerju Delavskega doma v Trbovljah nastopil ob sklepu prireditev v okviru tedna Komunista, tudi harmonikarski orkester glasbene šole Trbovlje, pod vodstvom Tineta Jelena. Na panojih je razstavil Slovenski gledališki muzej nekaj fotografij iz življenja in dela Ivana Cankarja ob njegovi 100-letnici rojstva. (Foto A. Bregant)

benega standarda na temelju solidarnosti, vzajemnosti in socialne varnosti. Te naloge veljajo za vse podpisnike dogovora.

V okviru tega revirskega dogovora je zelo pomembno poglavje o skupnih vlaganjih v objekte, ki imajo skupen pomen za usklajen in enakomeren razvoj gospodarstva in socialni razvoj zasavske regije, to je razvoj cestnega omrežja, gradnja plinovoda Trojane-Zagorje-Trbovlje-Hrastnik, PTT omrežje, energetike in vodnega gospodarstva, naložbe v razi-skovalne dejavnosti na temelju enotnih programov, nadalje

izvedbe programa usmerjenega programa, zagotovitev zdravstvenega varstva zavarovancev s poudarkom na razvoju osnovnega zdravstvenega varstva, gradnja skupnega socialnega zavoda, razvoj RTV omrežja in radia Trbovlje, gradnja skladišč in hladilnic v Zagorju, usposabljanje in zaposlovanje vedenjsko prizadetih otrok in mladostnikov in organizacija ter razvoj avtomatske obdelave podatkov. Skupen dogovor pa bo možno seveda tudi dopolnjevati. S sprejetjem tega dogovora je podana možnost skupnega revirskega delovanja in njegovega razvoja.

RAZVOJ ZASAVJA DO LETA 1985

Institut za regionalno ekonomiko in socialni razvoj, Ljubljana, je koncem preteklega leta predložil naročniku Revirskemu svetu zasavskih občin

Trbovlje, študijo z izdelanim konceptom dolgoročnega razvoja zasavskega območja za obdobje 1972 do 1985. Študija nosi naslov: Konceptija in

strategija razvoja do leta 1985. Izvajalec naročila je ob sodelovanju vseh treh zasavskih občin izdelal obsežno študijsko gradivo na katerem sloni ta dolgoročni koncept.

Iz publikacije je razvidno, da vsebuje, poleg uvodne besede, tudi izhodišča razvoja, ključne probleme in cilje razvoja, strateške cilje, razvojno koncepcijo z globalno strategijo, koncepcijo razvoja po področjih, koncepcijo socialnega razvoja, prostorski razvoj, koncepcijo regionalnega razvoja

ter dolgoročno politiko in ukrepe. Studija je razmeroma obsežna in vsebuje mnogo podatkov o sedanjem stanju zasavskih občin Hrastnik Trbovlje in Zagorje, hkrati pa pri posameznih poglavjih nakazuje bodoči razvoj in razvojne cilje. Seveda pa študija daje le določene ugotovitve, ne daje pa

konkretnih predlogov oziroma konkretnih rešitev, kar pa je seveda stvar družbenopolitičnih skupnosti, krajevnih skupnosti, temeljnih in delovnih organizacij ter občanov na našem območju. Po vsej verjetnosti bomo o tem konceptu in razvoju še razpravljali.

Prizadevanja za uvajanje računalništva v zasavskih delovnih organizacijah

V zadnjih nekaj letih se tudi v Zasavju vedno več govori o informacijsko dokumentacijskih centrih, o regionalnih ali skupnih carinskih centrih ter s tem o skupnem informacijskem sistemu. Mislim, da ni potrebno posebno poudariti, da se je računalništvo v razvitem zahodnem svetu močno uveljavilo na vseh področjih družbenega dogajanja. Smotrna uporaba računalništva ob dobro organiziranem informacijskem sistemu lahko namreč močno okrepi učinkovitost in poslovnost. S tem pa posredno vpliva tudi na reševanje produktivnosti in na boljše poslovne rezultate, ko posreduje objektivne, ažurne (takošnje) in popolne informacije o železnem poslovnem dogodku. Glede na to, da ima v našem delegatskem sistemu izreden pomen enakopravno, dvosmerno, namensko (selektivno in komparativno), objektivno, v splošnem pa dobro organizirano informiranje, ima tako računalništvo eno od temeljnih nalog. Če torej želimo, da bo delovni človek seznanjen z dogajanjem v gospodarstvu in v družbenih dejavnostih in samopravno odločal, potem mu moramo posredovati ustrezne informacije pravočasno, v razumljivi obliki in v primernem obsegu. Stojimo torej pred vprašanjem, kako to doseči. Kljub temu, da je število računalnikov v Sloveniji v nekaj preteklih letih, več ali manj

stihijsko naraščalo, večkrat tudi pod vplivom dobaviteljev opreme, ne moremo trditi, da je v Sloveniji računalniških kapacitet dovolj. Posebno deficitarno je v tem pogledu Zasavje. To dejstvo pa ne omejuje spoznanja o nujnosti družbenega usmerjana razvoja in povezovanja uporabnikov računalniških kapacitet. Tu je mišljeno predvsem sodelovanje med uporabniki (odnosno interesi) in družbeno usmerjanje tega sodelovanja predvsem pri:

— skupnem razvoju modelov, rešitev in računalniških programov s čimer bi se delno kompenziralo pomanjkanje strokovnih kadrov;

— skupni uporabi računalnika, ki je zato lahko zamogljivejši in bolj izkoriščen;

— organiziranem operativnem raziskovalnem in razvojnem delu ter šolanju kadrov;

— razvoju usklajenih in racionalnih rešitev za usmerjanje družbene reprodukcije v širšem prostoru (medobčinsko, regionalno).

Po izkušnjah, ki jih imajo drugod, prevladuje mnenje, da je v družbenoekonomskem smislu racionalen in najbolj učinkovit sistem decentraliziranih računalniških centrov naravnost na policentričen razvojni vidik. Na osnovi teh izhodišč je bil v polletju 1974 na pobudo medobčinskega sveta zasavskih občin osnovan inici-

ativni odbor, v katerem so sodelovali predstavniki delovnih organizacij in družbenopolitičnih skupnosti. Naloga tega odbora je bila predvsem presoditi sedanje in bodoče potrebe po računalniških obdelavah in poiskati najustreznejši način organizacije in oblike sodelovanja. Iniciativni odbor, ki se je že na svoji prvi seji konstituiral in preimenoval v delovni odbor (DO), si je zadal kumulativnejše naloge. Delo odbora je bolj ali manj intenzivno. Potekalo je v smislu zgoraj navedenih smernic tako, da do sedaj opravljeno delo obsega:

— zbiranje temeljnih podatkov o potrebah v delovnih organizacijah;

— organiziranje uvodnih tečajev o avtomatski obdelavi podatkov v Trbovljah ter o sodelovanju z INTERTRAD glede nadaljevanja šolanja v šolskem centru v Radovljici;

— od predstavnikov proizvajalcev računalniške opreme je zbral ponudbe za ustrezno računalniško opremo;

— organiziral je obiske v več skupnih računalniških centrih (Ljubljana — TT, Idrija RŽS, Maribor ECM, Celje Kovinotehna);

— pripravil je oceno stroškov izgradnje odnosno adaptacije prostorov za SRC;

— izdelal je teze za dolgoročno računalniško politiko v Zasavju in osnutek predloga

konkretne rešitve računalništva v Zasavju;

— organiziral je izdelavo samoupravnega sporazuma za poslovanje skupnega računalniškega centra (SRC).

Ker je prišlo v l. 1975 do restriktivnih predpisov glede uvoza ali najemanja računalniške opreme, je bilo delo odbora usmerjeno predvsem na reševanje organizacijskih problemov in manj na konkretne

razgovore o nabavah opreme. V zadnjem času se zopet odpirajo določene možnosti nabave računalniške opreme, s pogojem da je nabava družbeno-ekonomsko utemeljena, zato je delovni odbor intenziviral delo s tem, da je ustvaril ožjo investicijsko skupino — team s točno določenimi nalogami, ponovno bo moral ovrednotiti ponudbe, ponovno napraviti povzetek stanja v podjetjih in

to predvsem iz razloga, ker so nekatere delovne organizacije pričele z aplikacijami (uporabo) na drugih računalniških centrih, nekatere delovne organizacije pa so se odločile za drugačne rešitve izven SRC. Če bi delo potekalo po načrtu, ki ga je pripravil DO, bi lahko SRC pričel delovati ob prehodu leta 1978/79.

Rudi Šikovec

Štiri žrtve rudarskega poklica v Velenju

V soboto, 8. januarja 1977 je ob 8.03 zasulo deset rudarjev v jami Rudnika lignita Velenje. V tem času je izbruhnil zemeljski plin v južnem krilu jame Zahod, na pripravah dela številni. Nesreča je terjala življenja štirih velenjskih rudarjev, ostali pa so bili poškodovani. Smrtno so se ponesrečili Alojz Pušnik, rudarski tehnik ter kopači Vlado Brajer, Stanislav Rajh ter Vlado Djanuš. Ob navzočnosti številnih sodelavcev in rudarjev iz drugih slovenskih rudnikov ter predstavnikov raznih organizacij, so ponesrečene tovariše pokopali 10. januarja 1977, ob 15. uri na pokopališču Podkraj pri Velenju, enega so pokopali v Zavodni pri Šoštanju, enega pa v okolici Virovitice. Pogreba so se udeležili tudi uniformirani rudarji iz TOZD RP Hrastrnik, RP Trbovlje in RP Zagorje ter RGD. V imenu celot-

ne naše delovne skupnosti, vseh TOZD, DS skupnih služb in družbenopolitičnih organizacij, je bila takoj po nesreči poslana REK Velenje sožalna brzojavka. Sožalne brzojavke so poslali tudi številni drugi kolektivi in predstavniki družbenopolitičnega in javnega življenja.

Po besedah glavnega rudarskega inšpektorja SRS je šlo v tem primeru za nepredvideni izbruh plina. Ta velika sila je iznenada vrgla v rov okoli 90 m³ premoga. Tri rudarje je takoj zasulo, enega pa je udarilo, ko je skušal zbežati. Za zasute rudarje je prišla pomoč prej kot v 15 minutah, vendar žal prepozno. Močan izbruh strupene mešanice metana in ogljikovega dioksida, je bil hitrejši. Plini so značilna nevarnost velenjskega rudnika in so se nabrali v tektonskih razpo-

kah, komorah, lečah. Na delovišču, kjer je prišlo do nesreče, so opravili predhodne raziskave, ki pa niso odkrile ničesar. Tudi zadnja dela na pripravah niso dala slutiti, da bi se lahko zgodilo kaj hujšega. Dela so opravljali v skladu s predpisi.

Delavski svet TOZD Rudnik lignita Velenje se je koncem šiheta, dne 8. januarja 1977, sešel na žalni seji ter počastil spomin na umrle sodelavce ter sprejel sklep o pomoči družinam preminulih rudarjev. Zavežali so se, da bodo pomagali njihovim mladoletnim rudarjem.

Spričo hude nesreče v rudniku Velenje, ki je terjala življenje štirih rudarjev, smo bili tudi člani REK Velenje izredno prizadeti in potrti. Vsem svojcem in sodelavcem naše sožalje!

Karel Forte - Nič več strogo zaupno

Že nekaj mesecev založba Partizanske knjige iz Ljubljane napoveduje skupno z oddelkom za zgodovino pri Revirsem muzeju ljudske revolucije v Trbovljah, izid knjige

Karla Forteja — Marka Selena: Nič več strogo zaupno. Knjiga bo izšla v pomladnih mesecih leta 1977, čeravno bi moral, po objavah sodeč, iziti že v novembru 1976.

Glede na to, da bo najavljena knjiga vzbudila spričo svojega naslova pa tudi vsebine veliko pozornost, smo se obrnili na pisca te knjige tovariša Forteja s prošnjo, da za bralce

našega časopisa oziroma člane naše celotne delovne skupnosti, pojasni v nevezanem razgovoru nekaj stvari, ki nam doslej niso bile dovolj jasne ali pa nam o njih ničesar ni bilo znanega. Tovariš Forte se je našemu vabilu zelo rad odzval.

Predno začnemo z razgovorom, nekaj besed o intervjuvancu. Rodil se je leta 1922 v Trbovljah. Do leta 1941 je dokončal gimnazijo in istega leta bil sprejet v SKOJ, marca 1942 pa v KPJ. V NOB se je vključil že takoj leta 1941 in bil sprva obveščevalec na terenu, nato obveščevalni oficir bataljona, odreda in v glavnem poveljstvu NOV Slovenije ter obveščevalec Zahodno-dolenjskega odreda. Od pomladi 1943 do ustanovitve OZNE leta 1944 je delal v VOS. Končal je oficirsko šolo pri glavnem poveljstvu Slovenije in partijsko šolo pri CK KPS. Delal je nadalje v obveščevalnem oddelku in v OZNI za Štajersko in Koroško in to do osvoboditve, do leta 1950 pa na UDV za Slovenijo. Potem je bil do leta 1955 na odgovornih mestih v vojni upravi JLA za cono B STO v Kopru in bil načelnik oddelka in uprave v republiškem in zveznem sekretariatu za notranje zadeve v Ljubljani in Beogradu. V glavnem se je ukvarjal z državnimi mejami in bivanjem tujcev v SFRJ. Bil je tudi član ali vodja raznih državnih delegacij in opravljal mnogo odgovornih družbenopolitičnih funkcij. Pred dvema letoma je odšel v pokoj, pred tem pa je bil zaposlen kot glavni direktor IBT v Trbovljah.

Prišli smo k stvari:

SREČNO: V bližnji bodočnosti bo izšla vaša knjiga Nič več strogo zaupno. Kaj obravnavate v tej knjigi?

FORTE: Knjiga na svoj način obravnava boj slovenskega narodnoosvobodilnega gibanja, predvsem njegove varnostno-obveščevalne službe, proti nacističnemu varnostno-obveščevalnem sistemu.

SREČNO: Kaj vas je k temu navedlo?

FORTE: Še ko sem bil zaposlen v Zveznem sekretariatu za notranje zadeve v Beogradu, smo pred leti izdelali pregledno študijo o nastanku, razvoju in delu nemške obveščevalne službe nasploh in posebej o njenem deležu v pripravah na napad in okupacijo Jugoslavije, predvsem pa o njenem delovanju med našim narodnoosvobodilnim bojem. Že takrat sem razmišljal o tem, da bi o odkritjih naše obveščevalne službe seznanili širšo javnost. Da sem se lotil dela, pa me je poleg navedenih razlogov pripravilo tudi dejstvo, da je pri nas gradivo o tem razbito v množici različnih knjig, ki obravnavajo boje naših partizanskih enot ter razvoj NOB, medtem, ko celotnega pregleda nastajanja, organizacije in delovanja nemškega varnostnega in policijskega aparata ali obveščevalne službe ni bilo nikjer opisanega. Skušal sem opozoriti na to, da nekateri bivši nemški funkcionarji in generali skušajo »polikati« zgodovino in prikazati nacistično okupacijo pri nas v lepši obliki. Obstaja cela vrsta poizkusov za rehabilitacijo SS in njihovih oboroženih oddelkov, pa tudi nemške armade.

SREČNO: Od kod ime Nič več strogo zaupno?

FORTE: V knjigi bo prvičkrat objavljeno več dokumentov in podatkov, katerih objava je bila doslej zadržana. Šele v zadnjem razdobju je bila dana možnost, da del podatkov lahko objavimo; kar je bilo doslej strogo zaupno, sedaj ni več strogo zaupno.

SREČNO: Kakšna so bila odkritja naše obveščevalne službe?

FORTE: Naša obveščevalna služba si je v boju z okupatorjem nabrala vrsto dragocenih izkušenj. K temu je treba prišteti naša odkritja v zvezi z razvojem, organizacijo in delom nacističnih obveščevalnih organizacij. V danem orisu skušam še posebej poudariti,

da so prav nacistična obveščevalna služba, pozneje pa varnostna policija ter nazadnje glavni državni varnostni aparat, največ prispevali k ureditvi nacističnega totalitarnega režima, z insceniranjem grozljivih provokacij v času notranjih obračunov, s čimer so hoteli preslepiti nemško in svetovno javnost, in z organiziranjem rafiniranih akcij, ki so koristile za opravičevanje osvajalskih pohodov nemških oboroženih sil.

SREČNO: O tem bi seveda lahko še mnogo govorila, vendar je bolje, da počakamo na izid knjige, kjer bo objavljeno mnogo gradiva in mnogo informacij za katere smo bili doslej prikrajšani. Kolikšen obseg pa bo imela knjiga?

FORTE: Rokopisnega gradiva je bilo vsega skupaj okoli 1.300 tipkanih strani in okoli 150 raznih dokumentov, fotografij itd. Računam, da bo knjiga obsegala okoli 500 do 600 strani. Kakšna bo cena mi ni znano, ker je to stvar založnika. Vem le to, da z izdajo knjige založnik precej kasni, saj bi morala knjiga iziti še pred lanskoletnim praznovanjem 35. obletnice VOS. Opremil pa jo bo Janez Knez.

SREČNO: Nam lahko zaupate za konec kaj posebnega?

FORTE: Zavedam se, da v tej publikaciji nastajanja, razvoja, organizacije in dela nemške obveščevalne službe nisem do popolnosti obdelal vseh vprašanj. Naj poudarim še to, da ta oris ni zgodovinsko ali znanstveno delo, ker je marsikaj namreč še nedogranega in neraziskanega. Z delom v tej smeri bodo lahko nadaljevali mlajši raziskovalci in zgodovinarji. Upam, da bo kljub temu knjiga dosegla v celoti svoj namen.

SREČNO: Za razgovor se v imenu vseh bralcev zahvaljujem in želim, da bi knjiga kmalu izšla, da bi jo založba kmalu prodala in da bi dosegla svoj namen, ter da bi se lotili pisanja še kake nove knjige, saj vam snovi ne manjka.

T. L.

Rudarstvo in energetika doma in po svetu

ISTRSKI PREMGOVNIKI V SOZD

Dne 28. decembra 1976 so v Opatiji podpisali samoupravni sporazum o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela Elektrogospodarstvo Reka. Ob navzočnosti velikega števila delavcev vseh delovnih organizacij nove SOZD in številnih gostov, so samoupravni sporazum podpisali predsedniki delavskih svetov združenih delovnih organizacij.

RUDARJI RAŠE PRESEGLI LETNI NAČRT

Dne 23. decembra 1976 so v prvi izmeni rudarji Istrskih premogovnikov Raša proizvedli 345.000 ton premoga, si čimer so izpolnili letni proizvodni načrt 8 dni pred rokom. Pomemben uspeh so raški rudarji dosegli s celotnim prizadevanjem in odrekovanjem. Obratovali so 263 delovnih dni, v katerih so proizvedli 315.767 ton premoga, v nadaljnjih 36, sicer dela prostih sobotah, pa z dodatnim obratovanjem proizvedli še 29.572 ton premoga.

POLJSKA POVEČUJE PROIZVODNJO PREMOGA

V letu 1976 so v poljskih premogovnikih pridobili 180 milijonov ton premoga, kar je 8 milijonov ton več kot v letu 1975. Zaradi podražitve nafte bodo izkop v prihodnjih letih še povečali. V letu 1977 bo proizvodnja znašala 186 milijonov ton, do leta 1980 pa bodo letno proizvodnjo premoga zvišali celo za 210 milijonov ton.

SAARBERGWERKE Z VEČJIMI ZALOGAMI

Šest premogovnikov Saarbergwerke AG je izkopal v letu 1976 približno 9,25 milijonov ton črnega premoga, kar je za 300.000 ton več kot v predhodnem letu. Zaradi pričakovanih prodajnih težav je koncern prvotno načrtoval le 8,7 mili-

jonov ton ter v ta namen uvedel tudi skrajšan delovni čas. Izredne tehnične storitve pa so to redukcijo več kot kompenzirale. Tako je v nekaterih rudnikih prišlo do rekordnega izkopa 9 ton na delavca na šiht, kar je najvišji dosežek v zahodnoevropskih premogovnikih. Na začetku leta 1976 so zaloge premoga znašale 1,1 milij. ton, medtem ko so sedanje zaloge 1,3 milij. ton.

GRADNJA ELEKTRARN V BIH

SR Bosna in Hercegovina namerava do leta 1980 zgraditi devet elektrarn za vrednost okoli 20,5 milijard din. To je največji investicijski podvig v tem srednjeročnem razdobju za BIH. Kakor pa že sedaj kaže bo ta podvig še večji kot so najprvo mislili. Elektrarne nameravajo zgraditi po naslednjem vrstnem redu: 1976 TE Kakanj IV, 1977 TE Tuzla V, 1978 HE Čaplina, HE Trebinje I, 1979 TE Gacko, HE Bočac, 1980 TE Ugljevik, HE Salakovac in HE Grabovica. Že sedaj pa kaže, da za zgraditev vseh naštetih objektov ne bo na razpolago dovolj časa niti denarja. Tudi poraba električne energije v tej republiki ne gre v korak s časom. Poraba v tej republiki že nekaj let deloma upada, deloma stagnira. Dogradili še niso nekaterih velikih objektov, ki bodo s pričetkom obratovanja potrebovali velike količine električne energije. Ker je manjša poraba energije, je tudi manj denarja za gradnjo novih elektroenergetskih objektov.

V GRADNJI JE SLOVENSKI PLINOVOD

Slovenski plinovod bo po dograditvi imel 622 km dolgo omrežje, ki ga sestavljajo glavni in stranski cevovodi, skozi katere bo letno lahko šlo 2,45 milijard m³ plina, odvisno od stopnje porabe. Na severu bo

priključen na plinovod, preko katerega gre sovjetski plin čez Avstrijo v Italijo. Od tu bomo dobili preko Šentilja 1,35 milijard m³ plina, na jugozahodu pa bo pri Gorici povezan s plinovodom, ki ga gradijo za prenos alžirskega plina iz Tržiča (Monflacone-Karlsruhe). Glavni kraki bodo tekli nato proti Lendavi, Velenju, Ravnam in Celju ter proti Rogatcu do hrvatske meje, povezovali Ljubljano, Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Kranj in Jesenice, na zahodu pa bo tekel do Postojne, Logatca in Anhovega ter Nove Gorice, kjer bo priključek. Gradnjo tega zahtevnega projekta sta po izboru med ponudniki, ki so se prijaviili na mednarodni razpis, prevzeli podjetji Spie Batignolles iz Francije ter NACAP iz Nizozemske, posvetovalno nalogo pa je dobila ameriška firma Ball & Read. Prva dela so se začela že 15. oktobra 1976, celotni plinovod bi moral biti po pogodbi končan decembra 1977. Predračunska vrednost tega dela je 3,7 milijard din. Pri gradnji in dobavi opreme bodo sodelovale tudi domače OZD.

ENERGETSKE PERSPEKTIVE MAKEDONIJE

Pelagonija, pokrajina v Makedoniji je znana že vrsto let po rekordnih pridelkih pšenice, sončnic, sladkorne repe in ostalih poljedelskih proizvodov. Kmalu pa bo tudi dajala rekordne količine kWh električne energije. Ta največja makedonska žitnica bo kmalu postala vodilni proizvajalec električne energije v tej republiki. Približno 10 km od Bitolja, blizu mesta Suvodol, so pričeli s pripravljalnimi deli za zgraditev velikega rudarsko energetskega kombinata Bitola. V nekaj letih bodo tu postavili dve termoelektrarni z močjo po 210 MW in premogovnik, z letno proizvodnjo nad 2 milijona ton lignita. Suvodol bo tako postal velik elektroenergetski vir, ki bo koncem leta 1981 za potrebe makedonskega gospodarstva zagotovil več kot 2

milijardi kWh električne energije letno. Termoelektrarno Bitola bodo zgradili v dveh fazah. V prvi fazi bosta dva agregata po 210 MW. Prvi od teh bo pričel obratovati koncem leta 1979, drugi pa leto dni kasneje. Sedanja proizvodnja električne energije v Makedoniji pa znaša 1,2 milijard kWh, a zmogljivost bitolske termoelektrarne bo dvakrat večja. Kalorična vrednost lignita na tem območju pa se giba od 1800 do 2000 kilogramkalorij. Termoelektrarna bo letno porabila okoli 4 milij. ton premoga. Surovina, to je lignit na tem območju pa omogoča postavitev še treh agregatov po 210 MW, tako da bi znašale vse zmogljivosti v Pelagoniji 1.050 MW. Za gradnjo TE Bitola I in II in premogovnika je zagotovljenih 4,7 milijard din, kar smatrajo za najvišjo dosedanje investicijo v Makedoniji. Sredstva so zagotovljena iz sklada za razvoj nezadostno razvitih področij SFRJ, združenega elektrogospodarstva, pa tudi inozemskih kreditov.

MANJ ČRNEGA PREMOGA V ZRN

Izkop črnega premoga se je v ZRN lani zmanjšal za 3,1 milij. na 89,3 milijonov ton, napram 92,4 milijonov ton v letu 1975. Proizvodnja koksa se je skrčila od 43,7 na 32 milijonov ton. Iz domačih premogovnikov je bilo prodanih 83,5 napram 81,5 milijonov ton v predhodnem letu. Elektranne so povečale porabo premoga od 23,3 na 30,2 milijonov ton, črna metalurgija je znižala porabo od 21,8 na 21,2 milij. ton, drobna poraba je nazadovala od 5,1 milij. na 4,1 milij. ton, ostala poraba pa od 7 na 6,3 milij. ton. Izvoz premoga v ostale države ES se je znižal od 20,9 na 17,9 milij. ton, izvoz v tretje države pa se je dvignil od 3,4 milij. na 3,8 milij. ton. Zaloge premoga so se povečale od 14,3 milij. na 20,7 milij. ton (koks 12,3 milij. ton, premoga 8,4 milij. ton). Število zaposlenih v premogovnikih se je lani znižalo od 202.300 na 196.700 oseb.

STROŠKI DELOVNE SILE NA DELOVNO ENOTO V SVETU

Ameriško ministrstvo za delo je izdelalo študijo o porastu stroškov delovne sile na delovno enoto v svetu za razdobje 1960—1975. Iz študije je razvidno, da so se ti stroški v posameznih industrijskih državah povečali letno takole: ZDA 2,9 %, Kanada 3,1 %, Japonska 7,1 %, Belgija 6,1 %, Danska 5,4 %, Francija 4,8 %, ZRN 7,6 %, Italija 6,7 %, Nizozemska 7,7 %, Švedska 5,2 %, Švica 6,5 % in Velika Britanija 4 %.

HUDA NESREČA V ČSSR

Dne 30. decembra 1976 se je zgodila v premogovniku Ostrava — ČSSR, huda rudarska nesreča, v kateri je izgubilo življenje 43 rudarjev. Nesrečo je povzročila eksplozija zemeljskega plina. Ob eksploziji je bilo v jami 295 rudarjev. Večino teh se je uspelo rešiti.

Naše iskreno sožalje!

DRŽAVE EGS IZKOPLJEJO PREMALO PREMOGA

V letu 1976 države EGS niso proizvedle 250 milijonov ton premoga, kot je bilo sprejeto na začetku leta 1976 kot najnižja obvezna raven proizvodnje. Proizvodnja premoga v državah EGS je nazadovala od 250 milij. ton v letu 1973 na 223,7 milij. ton v letu 1974, na 237 milij. ton v letu 1975 in je leta 1976 dosegla 232,7 milij. ton. Uvoz pa se je dvignil od 29,9 v letu 1973 na 38,74 milij. ton v letu 1974, v letu 1975 je dosegel 41,1 milij. ton, v letu 1976 pa 41,5 milij. ton.

ENERGETSKA PORABA V ZRN ŠE NAPREJ RASTE

Poraba električne energije v ZRN se bo po sedanjih cenitvah zvišala v tekočem letu za približno 7,5 %, od 272,9 na 293,4 mlrd. kWh. Ta porast je sicer višji od predvidene 6 % letne rasti, vendar je to le posledica zelo nizke izhodiščne

baze preteklega leta, ko je poraba energije zaradi recesije nazadovala za 2,5 %. Medtem ko je poraba energije javnega omrežja porasla za 8 %, na 251 mlrd. kWh, se je poraba industrije in železnic povečala le za 7 %, na 42,1 mlrd. kWh. Močnejše od porabe pa je porasla proizvodnja, in sicer blizu 10 %. Delež črnega premoga pri proizvodnji se je povečal za 17 %.

NOVE INVESTICIJE V INDIJSKO PREMGOVNIŠTVO

Družba Coal of India namerava investirati v prihodnjih 10. letih okoli 40 milijonov rupij, da bi povečala domačo prodajo kot tudi izvoz. Izvoz premoga bo leta 1983 verjetno dosegel 10 milijonov ton. Družba bo v tekočem letu pridobila 113 milij. ton premoga, v letu 1983/1984 pa 162 milijonov ton in v letu 1985/1986 183 milij. ton.

TEŽKA KRIZA V ŠPANSKEM PREMGOVNIŠTVU

Španska premogovna družba Hulleros del Norte SA, ki združuje vse manjše premogovnike Asturije, je zapadla v težko krizo in je leto 1976 zaključila z izgubo 8 mlrd. pts. napram 4,55 mlrd. pts. v letu 1973 in 6,5 mlrd. pat. v letu 1975. Proizvodnja se je v letu 1975 napram leta 1974 povečala za 5,54 % na 11,96 milij. ton (7,44 milij. ton črnega premoga, 3,38 milij. ton rjavega premoga in 3,14 milij. ton antracita), napram letu 1965 pa se je skrčila za 11,2 % oziroma za 1,75 milij. ton. Tedenco naraščanja kaže v preteklih letih uvoz črnega premoga: od leta 1965 do leta 1975 se je zvišal od 1,58 milij. ton na 3,92 milij. ton oziroma za 148,8 %. Samo od leta 1974 do leta 1975 pa je povečanje doseglo 21,8 %. Personalni stroški španskih premogovnikov so se leta 1975 napram letu 1974 povečali za 35,2 % na 22.565 milij. pts.

MODERNIZACIJA PREMOGOVNIKOV V BOLGARIJI

V planskem razdobju 1976—1980 bo Bolgarija močno razširila kapacitete svojih premogovnikov. Do leta 1980 naj bi izkop premoga povečali napram letu 1975, za 32 % na blizu 38 milij. ton, saj velja premog v Bolgariji še vedno za najpomembnejši vir električne energije. Prek 50 % premoga bo šlo za proizvodnjo električne energije. Tehnično opremo za dnevni kop sta doslej dobavljali NDR in SZ, za jamski kop pa skoraj izključno SZ.

FRANCOZI VARČUJEJO Z ENERGIJO

V Franciji bodo omejili prodajo električne energije in plina industriji in drugim porabnikom. Racionalizirali so že prodajo težkega in lahkega kurilnega olja. Z omejenim ukrepom nameravajo doseči, da bi varčevalni program zajel vse vire energije. Pri lahkem kurilnem olju dobijo gospodinjstva 90 % količin iz sezone 1974/1975.

PORABA ENERGIJE — POMEMBNA JE NAFTA

Po izjavi predstavnika Esso AG bo že v sedemdesetih letih prišlo do ozkega grla v preskrbi z energetskega viri in to zaradi stalnosti ponudbe surove nafte, kljub močno povečanemu povpraševanju. Zlasti Saudova Arabija, ki razpolaga z največjimi rezervami surove nafte, ne bo v prihodnjih letih prekoračila proizvodne ravni 500 milijonov ton letno. V letu 1990 bo jedrska energija krila 13 % energetskega potreb zahodnega sveta. Uporaba premoga se bo sicer povečala za 50 % (zlasti v ZDA), vendar se bo delež premoga v porabi energije znižal od sedanjih 20 % na 16 %, medtem ko se bo delež zemeljskega plina znižal od 20 % na 14 % ter bo tako surova nafta krila še vedno 50 % energetske potrošnje zahodnega sveta. Ponudba surove nafte bi se torej morala povečati od sedanjih 2,2 mlrd.

ton na 3,8 mlrd. ton v letu 1990, oziroma za 70 do 80 %. Svetovni naftni koncerni zato nadaljujejo z visokimi investicijami, ki bodo samo v letih 1976—1979 dosegle 6 mlrd. \$.

POLJSKA PLANIRA PRVO JEDRSKO ELEKTRARNO

Leta 1984 bo na Poljskem začela obratovati prva jedrska elektrarna. Imela bo kapaciteto 880 MW. Graditi jo bodo pričeli leta 1979, locirana bo pri Gdansku. Opremo bo dobavila SZ. Do leta 1990 bo s kontinuirano izgradnjo kapaciteta jedrskih elektrarn na Poljskem dosegla že 8.500 MW.

SRBSKI PREMOGOVNIKI GRADE NOVE ZMOGLJIVOSTI

Premogovniki z jamskim kopom na ožjem področju Srbije vse bolj svoje programe gospodarjenja povezujejo z raširitvijo svojih dejavnosti. V teh svojih stremljenjih so doslej najdalje prišli rudniki Baljevac na Ibru, Aleksinac, Bogovina in Resavsko moravski bazen Rembas v Resavici. V Baljevcu na Ibru gradijo sedaj tri tovarne, gradnjo četrte pa pripravljajo. Koncem tega leta bo začela obratovati tovarna brezalkalnih steklenih vlaken, ki bo že leta 1979 zadovoljila vse jugoslovanske potrebe. V neposredni bližini rudnika gradijo tovarno kovinskega pohištva. Ob dnevu rudarjev Srbije, 6. avgusta 1977 bodo to tovarno odprli. Letno bo proizvedla 50.000 m² kovinskega pohištva. Gradijo je po licenci italijanske firme Seke. S skupnimi investicijskimi vlaganji z mariborskim Primatom, pa gradi premogovnik v Baljevcu tudi tovarno kovinskih proizvodov. Dokončali jo bodo koncem letošnjega leta. Vrednost njenega letnega celotnega dohodka bo blizu 100 milijonov din. Stremijo pa tudi za tem, da bi rudnik pričel v največji možni meri izkoriščati bogata ležišča kvalitetnega marmorja na Kopaoniku. S tem bodo sklenili večletni pro-

gram razvoja tega rudarsko industrijskega kombinata, v katerega bodo vložili (v nove objekte) preko 500 milijonov din, pri tem pa bodo dodatno zaposlili še okoli tisoč novih delavcev.

Podobne programe izvajajo tudi v drugih srbskih premogovnikih.

ČSSR POVEČUJE PROIZVODNJO PREMOGA

ČSSR je izdelala 15-letni program razvoja premogovnikov, pri čemer morajo že v tej petletki letni tempo porasta proizvodnje pospešiti, da bo dvakrat večji napram prejšnji petletki. Do leta 1980 nameravajo letno proizvesti 125 milijonov ton črnega in rjavega premoga, v letu 1990 pa 135 milijonov ton. Z izvedbo tega programa bo ČSSR v celoti zadovoljila svoje potrebe po premogu.

V INDIJI VEČ PREMOGA

Indijska vlada je pred kratkim objavila, da bo Indija povečala proizvodnjo črnega premoga do leta 1983 na 180 milijonov ton letno. V teku so velike investicije pri odpiranju premogovnikov.

POLJSKA PREMOGOVNA INDUSTRIJA

Na Poljskem predstavljata črni in rjavi premog glavni vir energije. Okoli 95 % elektroenergije proizvedejo termoelektrarne, ki obratujejo na črni in rjavi premog, medtem ko pade delež hidroelektrarn in termoelektrarn na nafto in plin le na 5 %. Do leta 1980 bodo Poljaki razvili tudi nuklearno energijo. Kljub temu pa bo premog, tako kot doslej, ostal glavni vir energije na Poljskem. Rezerve črnega premoga na Poljskem cenijo na preko 100 milijard ton. Šlezij-ski bazen črnega premoga je eden največjih na svetu. Premog leži na površini okoli 4,5 tisoč km² v globini okoli 1000 m, kjer leži okoli 65 milijard ton premoga. Seveda pa so tudi drugi premogovni bazeni izredno bogati po svojih

rezervah. Zato zavzema Poljska eno vodilnih mest na svetu v proizvodnji črnega premoga. Koncem tega petletnega načrta, ki se končuje leta 1980, predvidevajo, da bodo proizvedli letno okoli 200 milijonov ton črnega premoga. Hkrati povečujejo tovarne za bogatnje premoga, kakor tudi znanstveno proučujejo možnost proizvodnje sintetičnega plina in tekočega goriva iz premoga.

SVETOVNE REZERVE ENERGETSKIH VIROV

Zahodnonemško ministrstvo za gospodarstvo je objavilo podatke o svetovnih rezervah osnovnih vrst goriva, to je premoga, nafte in plina. Te rezerve lahko zadovoljijo svetovne potrebe po energiji v teku 103 let, če pa upoštevamo še uran pa v naslednjih 133 letih. Sodelavci Geofizikalnega inštituta v Hannoveru cenijo rezerve tega goriva na 890 milijard ton, preračunanih na premog. Rezerve organskih goriv, katerih eksploatacija pa ne bi bila ren-

tabilna po sedanji tehnologiji in sedanjih cenah, pa cenijo na 3,3 trilijonov ton, proračunano na premog. Svetovne rezerve črnega premoga znašajo okoli 60 % od skupnih rezerv organskega goriva in so zadostne za zadovoljitev potreb v teku naslednjih 190 let. Dostopne rezerve nafte v svetu cenijo na 98 milijard ton, plina pa na 72 trilijonov m³. Strokovnjaki tega inštituta domnevajo, da se bo lahko svetovna eksploatacija nafte na sedanji ravni lahko zadržala do leta 2000. Svetovne rezerve naravnega plina pa zadostujejo za nadaljnjih 50 let.

SOVJETSKE ENERGETSKE PERSPEKTIVE

V Sovjetski zvezi bo v bližnji bodočnosti organsko gorivo tudi nadalje ostalo osnovni vir energije, ker imajo sončna energija, energija vetra, geotermalna in hidroenergija v energetski bilanci v državi skromno vlogo. To ugotavlja komisija znanstvenikov, ki jo je imenoval državni komite SSSR za znanost in tehniko. Glavna naloga je, po mnenju strokovnjakov, v boljšem razporedu zalog (resursov). SSSR razpolaga z ogromnimi rezervami premoga. Tako znašajo rezerve v vzhodni Sibiriji okoli 115 milijard ton. Tu nameravajo zgraditi termoelektrarne, za transport energije pa daljnovode z napetostjo do 2.200 kV. Narašča tudi vloga atomskih elektrarn. V tem petletnem načrtu bodo dogradili atomske elektrarne s skupno močjo 13,8 milijonov kW.

NOV PREMGOVNIK V NDR

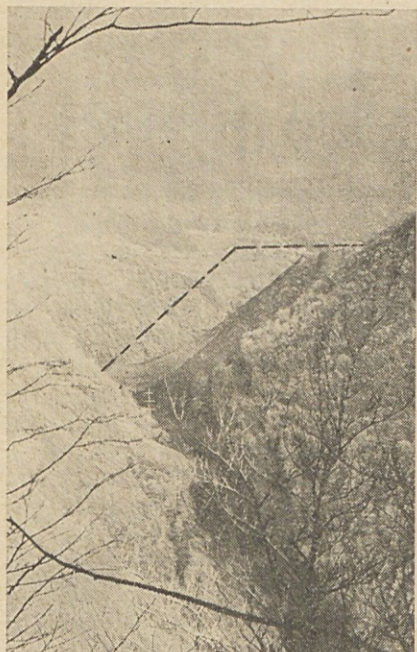
Pred kratkim se v Nemški demokratski republiki v okraju Kotbus pričeli eksploatirati novo veliko nahajališče rjavega premoga z letno kapaciteto 17 milijonov ton. Na tem območju je okoli 60 % rezerv rjavega premoga v tej državi, ki je ena največjih svetovnih proizvajalcev rjavega premoga.

NOVE TONE PREMOMA IZ TIMOŠKEGA BAZENA

Predvidevanja samoupravnih in strokovnih organov v rudnikih antracita, rjavega premoga in lignita v Timoškem bazenu, so usmerjena na ustvarjanje pogojev, da bi iz tega bazena do leta 1980 zagotovili letno proizvodnjo okoli 750 tisoč ton premoga, kar bi bilo za okoli 350 tisoč več, kakor bo znašala letošnja proizvodnja. Računajo, da bodo v razširitev svojih zmogljivosti vložili nad 300 milijonov din. V rudniku lignita Lubnica bodo za nova investicijska dela potrebovali 35, v Bogovini pri Baljevcu pa celo 90 milijonov din sredstev. Največ sredstev pa bodo potrebovali za usposobitev premogovnika Soko pri Sokobanji.

SVETOVNA PORABA ENERGIJE

Švedski strokovnjaki za energetiko so zbrali podatke o tem, da okoli 2/3 ljudi na svetu sploh ne uporablja električne energije. Poraba energije na prebivalca v različnih državah je med tem prešla v zadnjih sto letih vse meje. Cenijo, da porabijo 35 % skupne razpoložljive energije na svetu. Na države v razvoju s 70 % prebivalstva na svetu pa pade le okoli 15 % svetovne porabe energije. Švedska na primer s svojimi 8,2 milijona prebivalcev porabi danes toliko energije kolikor jo porabi Indija s 600 milijonov prebivalcev. Še očitnejši je podatek, da vsak prebivalec ZDA porabi 85-krat več energije kot prebivalec Afrike. Iz tega razloga sklepajo švedski strokovnjaki, da se ogromna razlika v porabi energije v vsakem pogledu kaže na življenjski ravni in načinu življenja razvitih držav in držav v razvoju. Vsako povečanje nacionalnega dohodka je pogojeno s povečanjem porabe energije. Kot primer lahko navedemo, da je letno povečanje bruto nacionalnega dohodka v ZDA 10-krat večje od tistega, ki ga ustvari Indija v teku skoraj celega stoletja.

V Srečno št. 12/76 smo objavili prispevek Milana Hernausa, o odlaganju elektrofiltrskega pepela iz termoelektrarne II v Prapreškem grabnu. Danes objavljamo fotografijo, gledano z dobovške strani oziroma onkraj Save. Črtice pomenijo sedanje stanje sipine elektrofiltrskega pepela. (foto Milan Hernaus)

PREDNOST DOMAČIM VIROM ENERGIJE

Pomočnik predsednika Zveznega komiteja za energetiko in industrijo Djuro Podunavac in generalni direktor Skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva dr. Lazo Ljubiša, sta izjavila na tiskovni konferenci, da bo v tem letu dan poudarek oziroma primat domačim virom energije. Le manjkajoče količine, predvsem nafte, potem pa premoga za koksiranje in do neke meje tudi električne energije, bodo letos uvozili. Spričo dejstva, da se bomo naslanjali na lastne zaloge energije, predstavlja ta sprememba, skupno s potrditvijo, da se proklamirana energetska politika naše države dejansko tudi izvede, velik napredek. Od skupnih vseh vrst energije potrebnih v letu 1977, bo 60 % zagotovljenih iz domačih virov, preostalih 40 % pa iz uvoza. Premoga bomo predvidoma uvozili le 3 milijone ton namenjenega za koksiranje. Od skupnih potreb 12,3 milijona ton nafte, bo doma proizvedenih le 3,9 milijona ton. Primanjkovalo pa bo tudi od 1 do 1,5 milijarde kWh električne energije, kar pa je odvisno od hidroloških razmer.

VPLINJAVANJE PREMOGA NA POLJSKEM

Konzorcij zahodnonemških bank je odobril Poljski kredit v višini 500 milijonov DM, s katerim bodo investirali izvedbo velikega projekta za vplinjavanje premoga na Poljskem, pri čemer bodo znašale skupne investicije 2,5 milijarde DM. Kompleks vplinjevalnih naprav bo postavljen v Katowicah, pri čemer bodo postavili tudi obrate za proizvodnjo metanola, amoniaka in oksid alkohola.

IZBOLJŠANJE POLOŽAJA PREMGOVNIKOV V SRBIJI

Okoli izboljšanja položaja premogovnikov z jamskim kopom v SR Srbiji so v zadnjem razdobju razpravljali precej. Na nedavnem sestanku v Gospodarski zbornici Srbije so izdelali malo bilanco dosedanje

realizacije akcij. Na sestanku so posebej poudarili, da so cene premoga nerealne (o tem so razpravljali pred januarskim zvišanjem cen premoga) in da to vpliva na razvoj proizvodnje. Osebnih dohodkov rudarjev v Srbiji se gibljejo okoli 3.000 din mesečno povprečno na zaposlenega. Tudi produktivna sposobnost teh premogovnikov je na nizki ravni. Rudnik Aleksinac ima pri skupnih investicijah 200 milijonov din, 91 % kreditov, kar predstavlja resno finančno obremenitev pri plačevanju anuitet.

IBARSKI PREMGOVNIKI BODO PROIZVAJALI PREMOG ŠE NADALJE

Ibarski rudniki črnega premoga in kovin ne bodo ustavili proizvodnje premoga zaradi zmanjšanih rezerv, za kar so se sprva odločili. Na njihovo spremembo je vplivala svetovna energetska kriza in visoke cene premoga, kar je vplivalo na njihovo novo odločitev, da bodo nadaljevali s proizvodnjo premoga. Odločitev so podprli tudi republiški organi. Naknadno so ugotovili, da so rezerve premoga večje, kot so sprva domnevali. V bazenu Jarndo imajo okoli 1,5 milijona ton, v bazenu Tadenje pa cenijo rezerve na 3 milijona ton premoga. Letos bodo proizvedli okoli 182.000 ton premoga, koncem srednjeročnega obdobja pa okoli 113.000 ton premoga letno.

BOLGARIJA POVEČUJE PROIZVODNJO PREMOGA

V obdobju 1976—1980 namerava Bolgarija povečati domače zmogljivosti za proizvodnjo premoga. Računajo, da bodo na podlagi vloženi sredstev za modernizacijo in povečanje zmogljivosti, v letu 1980 že proizvedli 38 milijonov ton premoga — rjavega in lignita, s čimer bodo za 32 % prekoračili proizvodnjo od leta 1975. Premog v glavnem uporabljajo za proizvodnjo električne energije. Tehnično opremo nabav-

ljajo v Nemški demokratični republiki in Sovjetski zvezi.

VELIKE REZERVE PREMOGA NA KITAJSKEM

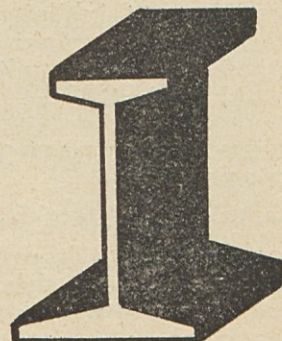
Po uradnih podatkih kitajske novinarske agencije, so na Kitajskem pred kratkim odkrili zelo velike rezerve premoga. Proizvodnja premoga v južnih pokrajinah se je lansko leto povečala za preko 10 %. Več podatkov ni znanih.

SONČNA ELEKTRARNA V ZDA

V Kaliforniji bodo zgradili prvo sončno elektrarno v ZDA, ki bo obratovala kot poizkusni objekt. Gradil je bo državni urad za proučevanje in razvoj energije. Naprava, ki bo izdelana v začetku prihodnjega desetletja, bo veljala preko 240 milijonov DM.

V KOLUBARI GOJIJO GOBE

Zapuščene rove rudnika Kolubara so z manjšimi adaptacijami usposobili za gojitev šampinjionov. Iz Češkoslovaške so te dni prispeli že nove količine zasevkov za pridelek šampinjionov. Da bi gojitev gob čimbolj uspešno stekla, si pridelovalci nabirajo izkušnje pri znanih in uspešnih pridelovalcih, predvsem Francozih. Iz Francije so tudi dobili idejni projekt gojitve šampinjionov, po katerem bodo letno pridelali tisoč ton gob. Dobro idejo in izdelani načrt morajo sedaj v rudnikih samo še spraviti k življenju.

V nekaj vrstah

NOVO IMENOVANJE

Dosedanji večletni predsednik Občinskega sindikalnega sveta Zagorje ob Savi, Niko Siles, je bil pred kratkim imenovan za vodjo izpostave Regionalne zdravstvene skupnosti Ljubljana, v Trbovljah. Dosedanji vodja izpostave Slavko Borštnar je odšel v pokoj.

80 LET OD USTANOVITVE SLOVENSKE DELAVSKE STRANKE

Dne 15. in 16. avgusta 1976, je poteklo 80 let od ustanovitve Jugoslovanske socialnodemokratske stranke, prve delavske stranke na Slovenskem. O ustanovitvi in pomenu te stranke za slovenski delavski in drugi živelj je bilo objavljeno več prispevkov v dnevnem in tedenskem časopisju. Zanimivo je to, da je bila leta 1892 opuščena stara oblika delavskih društev in se je organizacija preimenovala v »Obča delavska, izobraževalna, pravovarstvena in podporna društva«. To so bila nekakšna splošno strokovna oziroma sindikalna društva z določenimi nalogami in cilji. Na Štajerskem je bilo takšno društvo ustanovljeno že leta 1890, s podružnicama v Trbovljah in Celju. Dejansko pa je bila prva delavska stranka ustanovljena leta 1896 »pri Virantu« v Ljubljani. Na ustanovnem zboru so bili zastopani slovenski delavci iz takratne Kranjske in južne Štajerske, to se pravi predvsem iz naših rudarskih krajev. Prav je, da na kratko obeležimo ta jubilej, ker so v tej delavski stranki bili včlanjeni in aktivni tudi naši zasavski rudarji.

NOVOLETNI RAZGOVOR Z ZDOMCI

Dne 28. decembra 1976 je bil organiziran v Trbovljah novoletni razgovor z delavci, ki so na začasnem delu v tujini. Organiziral ga je koordinacijski

odbor za vprašanja naših delavcev na začasnem delu v tujini, ki deluje v okviru občinske konference SZDL Trbovlje. Po približnih ocenah je v tujini zaposlenih okrog 250 do 300 delavcev iz območja Trbovelj, ki so sami odšli na delo v tujino. Prav ta kategorija delavcev pa ima z našo matično domovino razmeroma slabe stike in pogosto niso seznanjeni z našim družbenim razvojem in dogajanjem. Obisk na tem razgovoru ni bil posebno velik, vendar pa je pokazal, da bi bilo te delavce treba pogosteje seznanjati o marsičem.

KMALU DELAVSKA VEČINA V ZK

Dne 28. decembra 1976 je bila seja Občinske konference ZKS Trbovlje. Osrednja točka dnevnega reda je bila uresničevanje sklepov V. seje CK ZKS in uveljavljanje družbene vloge ZK in osnovnih organizacij ZK v občini Trbovlje. Vzpodbudna je ugotovitev, da je bilo od leta 1974 doslej ustanovljenih 28 novih osnovnih organizacij in 24 aktivov ZK. Na področju občine Trbovlje deluje sedaj 59 osnovnih organizacij, 28 aktivov, 4 sveti ZK v delovnih organizacijah, dva sveta ZK v krajevnih skupnostih in dve konference ZK. Okrepljeni sta idejnopolična in akcijska enotnost ter učinkovitost ZK. V strukturi članstva je 46,8% delavcev. Malo je članov iz vrst zaposlenih v zasebnem sektorju in kmetov. Po letu 1973 narašča število novih članov predvsem iz vrst delavcev in mladih. Ena letošnji nalog je, da se doseže nad 10% članov ZK v vseh osnovnih organizacijah v primerjavi s številom zaposlenih. Ta odstotek so že dosegli v 50 osnovnih organizacijah. V ZK je treba sprejemati predvsem neposredne proizvajalce, mladino in ženske. Okrepiti pa je treba delovanje članov ZK v krajevnih skupnostih. Posebna naloga čaka KS

Ceče, kjer še ni organizirana osnovna organizacija ZK.

O NAJDENIH STVAREH

Skupščina SRS je 29. decembra 1976 sprejela zakon o postopku z najdenimi stvarmi. Iz zakona je razvidno, da se za najdeno stvar po tem zakonu ne šteje opuščena stvar. Kdor najde tujo premično stvar, mora najdbo priglasiti in stvar izročiti takoj, vendar najkasneje v treh dneh, postaji milice, na območju katere je bila stvar najdena ali postaji milice, ki je najditelju najbližja. Če se stvar najde v prostorih državnega organa, oziroma delovne ali druge samoupravne organizacije in skupnosti, mora organ oziroma organizacija poskrbeti za priglasitev najdbe in izročitev stvari. Postopek s stvarmi, najdenimi na železnici, avtobusih, ladjah ali drugih prevoznih sredstvih, lahko pristojni organi organizacij, ki opravljajo prevoz, predpišejo posebej v skladu z določili tega zakona. O najdenih oziroma predanih stvareh se sestavi zapisnik in najditelju izda potrdilo o sprejemu stvari.

Najditelj stvari majhne vrednosti ima pravico do nagrade, ki znaša 15% vrednosti stvari. Najditelj stvari večje ali velike vrednosti pa ima pravico do primerne nagrade, ki sme znašati največ 10% vrednosti najdene stvari.

Zakon seveda podrobneje določa okoliščine v zvezi z najdenimi in oddanimi stvarmi.

NARODNI DOHODEK NA PREBIVALCA V SLOVENIJI

Pred nedavnim je Zavod za statistiko SRS objavil, da je znašal v Sloveniji narodni dohodek v letu 1975 74,6 milijard din in je bil zneskovno za 29% višji od leta 1974. V nekaterih občinah se je narodni dohodek v primerjavi z letom 1974 povečal bolj, v nekaterih pa manj. Naj navedemo nekaj podatkov za naše območje v primerjavi s podatki za Slovenijo in občinama, ki imata največji in najmanjši narodni do-

hodek v Sloveniji v letu 1975.	
občina	din/prebival.
	v letu 1975
Slovenija	41.435,00
Ljubljana-Center	170.388,00
Lenart	9.763,00
Hrastnik	40.268,00
Trbovlje	52.522,00
Zagorje	30.444,00

PRIZNANJE NAŠEMU SODELAVCU

Z manjšo zamudo seznanjamo bralce našega časopisa, da so 10. novembra preteklega leta v Ljubljani v Klubu delegatov, podelili priznanja Zveze telesno kulturnih organizacij Jugoslavije ob 30-letnici telesne kulture v Jugoslaviji. Priznanja je prejelo iz Slovenije 24 posameznikov in 6 organizacij. Med posamezniki je dobil to pomembno priznanje tudi naš sodelavec Jože Zorčič, inž., direktor TOZD Rudnik preмога Hrastnik, za njegovo dolgoletno in uspešno delo na področju telesne kulture v Hrastniku. Čestitamo!

USPEH S CANKARJEVIMI HLAPCI

Gledališče Svobode-Center Trbovlje je v novembru in decembru preteklega leta skupno osemkrat uprizorilo dramo Ivana Cankarja — Hlapci, od tega petkrat v Trbovljah, dvakrat v Hrastniku in enkrat v Zagorju. Gledališče in igralci se zahvaljujejo za pomoč vsem delovnim ljudem v obliki objavljenih oglasov in za obisk na njihovih uprizoritvah, kar dokazuje naklonjenost amaterskemu gledališču.

MIZARNA GIP BETON ZASAVJE SE JE PRESELILA

Okrog leta 1960 je bivši Rudnik Trbovlje—Hrastnik opustil gradbeno dejavnost in svoji gradbeni enoti, ki sta bili vključeni v zunanja obrata v Trbovljah in v Hrastniku, integriral z gradbenima podjetjema SGP Zasavje v Trbovljah in SGP Hrastnik v Hrastniku.

Takrat sta ti dve gradbeni podjetji prevzeli tudi vso mehanizacijo — osnovna sredstva, orodje itd., prevzeli pa sta tudi obe gradbeni skupini. V Trbovljah je bila v to skupino vključena tudi bivša rudniška mizarna na tretji etaži, v neposredni bližini lesnega skladišča oziroma objektov bivšega zunanjega obrata. Ta je koristila prostore do konca decembra 1976 in je plačevala REKZ določeno najemnino.

GIP Beton Zasavje, TOZD Operativa Zasavje, je v decembru 1976 dogradil po dveh letih gradnje, novo mizarsko delavnico na tretji etaži v naselju Nasipi. Zgradil jo je na bivšem rudniškem zemljišču, katerega je pred leti odkupil za postavitev novega mizarskega obrata. Obrat meri skupno 1.400 m² zazidane površine. Od tega so odstopili začasno 200 m² površine IPOZ za ureditev obrata za izdelovanje zaščitnih rokavic. Sicer pa bo mizarna zaposlovala okrog 35 ljudi in bo v celoti pokrila potrebe po stavbnem pohištvi za GIP Beton Zasavje. Nov obrat so slavnostno odprli koncem preteklega leta, z izvedbo ob-

čnega zbora sindikata TOZD Operativa Zasavje.

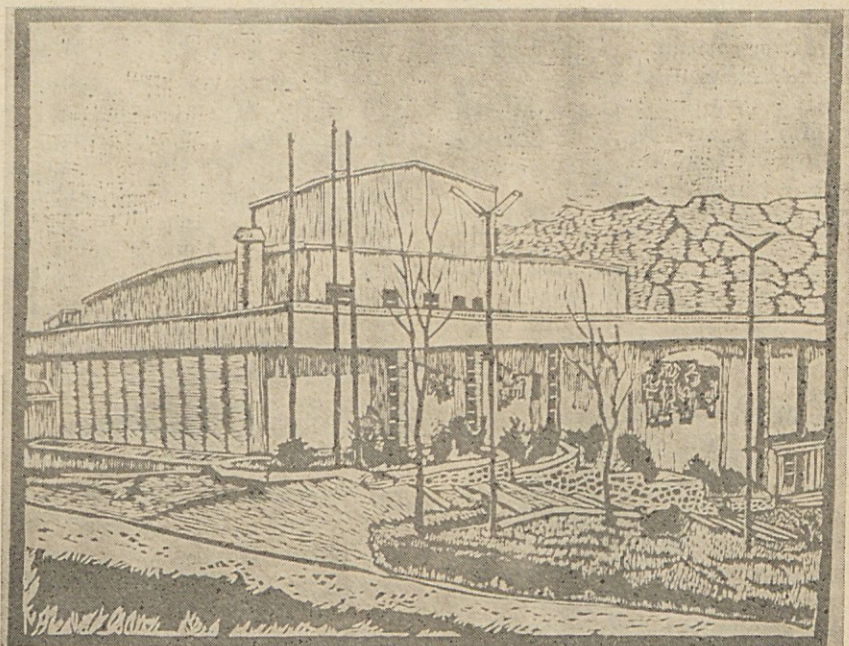
NOVA INTEGRACIJA

S 1. januarjem 1977 sta se integrirali trgovski podjetji Kurivoprodaja in Kurivo iz Ljubljane, po predhodno izpeljanem referendumu. Nova delovna organizacija posluje pod nazivom Veletrgovina Kurivoprodaja Ljubljana, Čopova ulica 14. Z obema kolektivoma je naša delovna organizacija že doslej zelo uspešno poslovala vrsto let. Prepričani smo, da bomo tako uspešno poslovali tudi v bodoče z enotno delovno organizacijo.

ENOTNA ZAVAROVALNA SKUPNOST

Zavarovalnica Sava in Zavarovalnica Maribor, ki sta se združili 2. decembra 1976, poslujeta od 1. januarja 1977 dalje pod firmo Zavarovalna skupnost Triglav n. sol. o. Ljubljana, Miklošičeva 19. Zavarovalne storitve pod novo firmo opravljajo zavarovalni delavci na vseh poslovnih mestih obeh dosedanjih zavarovalnic.

Prav tako posluje od 1. januarja 1977 dalje Pozavaroval-

Delavski dom v Trbovljah je dne 29. novembra 1976 skromno proslavil svoj 20-letni obstoj. Njegova otvoritev je bila 29. novembra 1956, otvoril pa ga je tov. Miha Marinko, takratni predsednik Ljudske skupščine LRS.

Slika predstavlja preslikavo linoreza Janeza Kneza iz leta 1966 — Delavski dom Trbovlje. (Foto A. Bregant)

na skupnost Sava n. sol. o. Ljubljana, Miklošičeva 10, kot samostojna skupnost, ki so jo ustanovili Zavarovalnica Sava in Zavarovalnica Maribor, pred združitvijo. V Zasavju bomo torej uveljavljali svoje zahteve do Zavarovalnice Triglav preko poslovne enote v Trbovljah.

POROČILO SKLADA ZA POMOČ OTROKOM

Komisija za kadrovska in socialna vprašanja pri Konferenci osnovnih organizacij sindikata — KOSIRE REKZ, je v začetku leta seznanila vse OOS v TOZD in DS skupnih služb o poslovanju sklada za pomoč otrokom smrtno ponesrečenih delavcev REK Zasavje. Iz poročila povzemamo najbistvenejše podatke:

— stanje sredstev	din
1. I. 1976	57.638,10
— prispevek članov delovne skupnosti à 10,00 din iz vseh TOZD in DS SS v letu 1976	50.242,35
	<u>107.880,45</u>
— stroški v letu 1976	
stroški denarnega prometa	17,35
izplačana pomoč Andreju Kreči	1.500,00
izplačana pomoč Nataši Stanko	3.050,00
pomoč in stroški izleta v Fieso otrok ponesrečenih članov REKZ	38.138,60
	<u>42.705,95</u>
— stanje sklada na dan 31. decembra 1976	65.174,50

IZ DELA OBČINSKE SKUPŠČINE HRASNNIK

Dne 7. decembra 1976 so se stali delegati vseh treh zborov Skupščine občine Hrastnik. Na sejah so sprejeli vrsto sklepov s katerimi v izvlečku seznanjamo bralce našega časopisa:

— sprejeli so odlok o omejitvi točenja in prodaje alkoholnih pijač. S tem se zasleduje cilj, da bi omejili točenje

alkoholnih pijač predvsem med delovnim časom;

— sprejeli so družbeni dogovor o pogojih zaposlovanja ter o minimalnih standardih za življenjske in kulturne razmere pri zaposlovanju, na območju občin samoupravne skupnosti za zaposlovanje Ljubljana;

— sprejeli so družbeni dogovor o družbenopolitičnem izobraževanju in usposabljanju v občini;

— sprejeli so odlok o spremembi in dopolnitvi odloka o proračunu občine Hrastnik za leto 1976. Dovoljena poraba znaša za leto 1976 11.034.000,00 ali 11,7% več kot leta 1976;

— dali so soglasje k razširitvi predmeta poslovanja TOZD Revirska delavska univerza;

— delegati so dobili vrsto odgovorov na stavljena vprašanja;

— zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti sta sklenila, dodeliti pravico uporabe na pokritem kopališču v Hrastniku na Logu ter pripadajočem zemljišču, Telesnokulturni skupnosti Hrastnik;

— Zbor krajevnih skupnosti je pristopil k samoupravnemu sporazumu o temeljih razvoja magistrálnih in regionalnih cest v SRS za obdobje 1976—1980;

— delegati so bili seznanjeni z realizacijo sredstev po samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za financiranje programov in načrtov krajevnih skupnosti v občini Hrastnik, za obdobje od 1. januarja do konca novembra 1976. Med dolžniki je naveden tudi TOZD Rudnik premoga Hrastnik.

SINDIKALNI ČASOPIS RAD BOGATEJŠI

Od januarja t.l. dalje je časopis RAD, ki ga izdaja Zveza sindikatov Jugoslavije, postal bogatejši tako v tehničnem kakor tudi vsebinskem pogledu. Dobil je novo obliko in številne nove rubrike. Uredništvo oziroma redakcija tega časopisa želi, da bi bil v največji možni meri ogledalo naše žive

in neposredne samoupravne prakse. K sodelovanju vabi številne sodelavce, da bi na ta način kar najpopolneje izpeljali svoj namen in funkcijo s primeri, izkušnjami, uspehi in dilemami v naši sredini.

ODPADKI IN ZAŠČITA OKOLJA

V Sloveniji je letno, po zbranih podatkih, 4,5 milijona ton industrijskih odpadkov, komunalnih odpadkov pa je 483.000 ton. Razmerje je torej 10:1 v korist industrijskih odpadkov. Ta podatek prepričljivo govori o tem, da je koriščenje uporabnih a odpravljanje neuporabnih odpadkov, nekako vodilo pri onesnaževanju okolja. Takšen odnos je dobil že tolikšne razsežnosti, da je bilo treba preiti k zakonskim ukrepom. Teze osnutka republiškega zakona o postopanju z odpadki, o čemer razpravljajo predstavniki republiškega komiteja za varstvo okolja, predvidevajo obvezno omejevanje nastajanja odpadkov ter zbiranje in vnovično uporabo v gospodarstvu. S tem bi nekoliko ublažili problem zasmojevanja okolice v Sloveniji, podano pa bi bilo tudi ekološko varstvo človekovega okolja!

PLAZ NA ŽELEZNIŠKI PROGI

Dne 3. januarja 1977 se je ob 22.45 nepričakovano vsul na železniško progo Zidani most—Ljubljana, približno 150 m pred železniško postajo v Zagorju zemeljski plaz s skalami in kamenjem. Poškodoval je tire in električni vodni ter odsek cestnega priključka iz Zagorja na zasavsko cesto. Promet na železnici je bil zaprt do 4.50 zjutraj naslednjega dne. Prevoz po cesti pa je stekel nekoliko hitreje. Nastala je precejšnja škoda. Večino vlakov so v času očiščevalnih del preusmerili preko Sevnice in Trebnjega v Ljubljano, nekatere pa tudi preko Reke in Pivke v Zagreb. Zaradi budnosti vlakovnega odpravnika v Zagorju, so zadnji hip ustavili brzi vlak in preprečili nesrečo.

NOVE CENE ENERGIJE

Samoupravni organi SOZD EGS in samoupravna interesna skupnost elektrogospodarstva — ISE, sta v začetku decembra 1976 na temelju izdelanih analiz predlagali republiškem izvršnemu svetu sprejetje novih cen električne energije. Ta je na svoji seji, dne 6. januarja 1977 sprejel odlok o novih cenah električne energije. Sprejel jih je zaradi neugodnega gospodarskega položaja elektrogospodarstva in zaradi nalog začrtanih v resoluciji o politiki izvajanja družbenega plana za leto 1977 ter potrebe, da cena zagotavlja pokrivanje stroškov enostavne reprodukcije v elektrogospodarstvu. Po tem odloku so

združena elektrogospodarska podjetja Slovenije povečala povprečno raven cen električne energije za 10 %, s tem da se postavke za prodajo električne energije ob nespremenjenih prodajnih pogojih povečajo za distribucijski odjem za 11 %, za gospodinjstva in veleodjem pa za 10 %; izjema je le tovarna glinice in aluminija Kidričevo, za katere je ostala cena nespremenjena.

Po odloku Zveznega izvršnega sveta, ki je bil objavljen v uradnem listu SFRJ šte. 58, z dne 31. decembra 1976, je spremenjena tudi cena za posamezne vrste premoga. Nove cene so stopile v REKZ v veljavo 6. januarja 1977 in znašajo za posamezne vrste v prodaji:

vrsta premoga	na veliko din/t	na malo din/t
kosovec	588,90	611,20
kočke	566,00	585,30
oreh	499,70	517,90
grah	462,45	—
zdrob	404,65	—
prah	284,20	—

Cene premoga so se dvignile v primerjavi s cenami iz marca 1975, ki so veljale doslej, za 15 %. Cene na veliko veljajo franco vagon nakladišče rudnika za kvaliteti seperacij v Trbovljah in Zagorju. O spremembi cen so bili seznanjeni vsi kupci premoga na temelju letnih kupoprodajnih pogodb.

**NOVO VODSTVO
SINDIKATOV V ZAGORJU**

Koncem decembra 1976 so na plenarni seji občinskega sveta Zveze sindikatov Zagorje ugodno ocenili poročilo o delu občinskega sindikalnega sveta Zagorje v zadnjem dveletnem obdobju. Razširili so predsedstvo od dosedanjih devet na novih enajst članov. Dosedanji predsednik Občinskega sindikalnega sveta Zagorje Niko Šiles je odšel na novo službeno dolžnost. Za novega predsednika pa so izvolili Franca Kovača, za podpredsednika Marjana Skrinarja, za sekretarja pa so imenovali Draga Butjo. Tova-

rišu Šilesu so izrekli priznanje za njegovo dolgoletno vodenje sindikatov v Zagorju.

**DOGOVOR
MED GOSPODARSKO
ZBORNICO IN SDK**

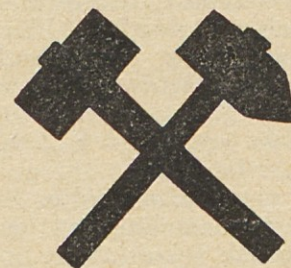
Medobčinski odbor Gospodarske zbornice iz Slovenije za Završje in podružnica SDK Trbovlje sta se dogovorila, da bo šestčlanska komisija proučila kakšne podatke bi zbirali in v kakšnem času bi jih morali zbrati, da bi lahko sproti spremljali aktualne gospodarske probleme. Gre ne le za obravnavo periodičnih zaključnih računov, pač pa tudi za sprotno gospodarjenje, kar bo pripomoglo k učinkovitejšemu ukrepu v temeljnih in delovnih organizacijah.

**USTANAVLJANJE
SPLOŠNIH PANOŠKIH
ZDRUŽENJ V JUGOSLAVIJI**

V uradnem listu SFRJ 54/76 z dne 7. decembra 1976, je bil

objavljen zakon o združevanju OZD v splošna združenja in Gospodarsko zbornico Jugoslavije. Zakon se nanaša na splošna združenja v zveznem merilu medtem ko bodo republike to vprašanje urejale s svojimi predpisi. Splošna združenja morajo biti po določilih tega zakona ustanovljena do 18. aprila 1977.

Dne 6. januarja 1977 sta bila na posvetovanju v Beogradu v Zvezni gospodarski zbornici tovariša Srečko Klenovšek, dipl. inž. rud., generalni direktor in Jože Zorčič, inž., direktor TOZD Rudnik premoga Hrastnik. Sodelovala sta v razpravi o bodoči organiziranosti energetike pri Zvezni gospodarski zbornici. Skupščina Zvezne gospodarske zbornice bo sredi februarja t.l. sprejela sklep o ustanovitvi določenih panoških združenj. V splošna združenja se vključujejo vse delovne organizacije iz Jugoslavije v okviru ene ali več panog. Članstvo v splošnem združenju je za delovne organizacije obvezno. Splošna združenja bodo morala pokriti celovitost problematike določene gospodarske panoge, ne pa samo določenega dela. Splošno združenje energetike bo zajemalo proizvodnjo premoga, električne energije, nafto in zemeljski plin. Čim bo izdelan konkreten predlog, bo poslan vsem panogam v razpravo, nato pa bodo predlog obravnavali pristojni panoški sveti Gospodarske zbornice Jugoslavije.

8. februar - slovenski kulturni praznik

Slovenci se spominjamo vsako leto našega velikega moža dr. Franceta Prešerna, ki je umrl 8. februarja 1849 v Kranju. Bil je velik slovenski pesnik svetovnega slovesa, duhovni velikan ter nosilec naprednih idej v boju za osamosvojitve slovenskega naroda. V dremavo slovensko srenjo tistega časa je zasejal svobodomiselno besedo, hrepenečo po humanosti, napredku in svobodi duha. V utesnjenih razmerah narodnostno tlačene avstrijske province je vzbrstelo pero, ki nam je v zaokroženi celoti zapustilo dragoceno dediščino.

Maloštevilna napredna inteligenca Prešernove dobe, ki se je zgrnila okoli Franceta Prešerna in Matije Čopa, je dejansko s svojo napredno dejavnostjo in duhovnimi stvaritvami povzdignila slovenski narod med napredne narode sveta. Tako je slovenska zavedna inteligenca sprožila narodnostno gibanje, ki se je v začetku omejevalo predvsem na kultur-

no področje. Toda postopoma se je to gibanje razširilo tudi na borbo za nacionalno osvoboditev, ki je veliko pozneje, v polpretekli dobi preraslo v revolucionarni narodnoosvobodilni boj. Dalekovidni napredni politični program, ki ga je veliki pesnik začrtal v Zdravici, je pomenil tedanjim in poznejšim rodovom osnovno vodilo v borbi za uresničitev stoletja dolgega upanja slovenskega naroda.

Prešernova misel in umetnost danes?

Bralec Prešerna, bo vsak Slovenec čutil, kako mu pesnik neposredno govori še danes, čeprav so zgodovina, kultura, od pesnikove smrti napredovale tako, kot niso mogli slutiti niti najbolj sijajni duhovi v preteklosti? To, da nam Prešernov stih še vedno toliko pove o človeku, njegovih stiskah, čustvih, mislih in težnjah, pomeni, da imajo kristalno čiste in velike misli Franceta Prešerna znamenje vsečasnosti.

liteto in ne le za številom izdelanih del.«

Razstava v novembru 1976 je pokazala izreden napredek večine članov RELIK. Dela za to razstavo je odbral umetnostni zgodovinar dr. Cene Avguštin. Med razstavljenimi deli so bila nekatera deležna posebne pozornosti, tudi v strokovnem pogledu. Del teh je strokovnjak predvidel tudi za republiško razstavo Zveze likovnih skupin Slovenije, ki deluje v okviru ZKPO Slovenije in bo organizirana še letos. Med razstavljalci so vzbujali posebno pozornost s svojimi orjaškimi kipi v hrastu člani RELIK Jernej Kreže, Ernest Špiler in Ivan Žgalin. Vsi trije so povezani z našo delovno organizacijo. Kreže je rudarski upokojenec, Špiler in Žgalin pa sta aktivna delavca v TOZD Termoelektrarna Trbovlje. Vse tri tovariše — likovnike, amaterje, predstavljamo naši celotni delovni skupnosti, ker smatramo, da je prav, da so o njihovi aktivnosti na kulturnem oziroma likovnem področju seznanjeni vsi člani celotnega kolektiva in tudi drugi občani in ostala javnost.

JERNEJ KREŽE

Star je 56 let in je upokojen poslovodja jame Rudnika Trbovlje. S slikanjem in modeliranjem se je ukvarjal sicer že v šolskih letih, vendar mu žilica ni dala miru tudi v kasnejših letih, zato je leta 1952 začel s sistematičnim upodabljanje svoje okolice v olju, kredo ali pastelu. Kakšnih šol in tečajev iz likovnega področja Kreže nima. V letu 1963 je bil med prvimi, ki so se vključili v novo ustanovljeno likovno sekcijo RELIK (Revirski likovniki), ki deluje v okviru Svobode-Center. Vse od ustanovitve dalje je vedno aktiven in notranja sila in nagibi mu narakujejo, da se spoprijema tudi z drugimi tehnikami in materiali, ki jih uporabljajo tako slikarji, kakor tudi kiparji. Z lignitom je pričel delati leta 1972 in takoj prodril v javnosti s tovrstnim materialom in pla-

Med nami so kiparji in slikarji

Dne 20. novembra 1976 je bila v likovni galeriji v Delavskem domu v Trbovljah odprta tradicionalna kolektivna likovna razstava članov likovne sekcije RELIK Svobode-Center iz Trbovelj. Razstave ob dnevu republike organizira RELIK že od leta 1963 dalje, to je od svoje ustanovitve dalje. Le-te vedno predstavljajo svojevrstni dogodek v kulturnem oziroma likovnem življenju revirjev. Na teh razstavah pokažejo čla-

ni likovne sekcije svoja najnovejša dela, ki jih izdelajo v olju, akvarelu, temperi, grafiki, v lignitu, v lesu in drugih materialih ter tehnikah. Vsakokratno razstavljanje posameznih del pa je vezano na predhodni izbor poklicnega oziroma strokovnega likovnika. Od mnogih predloženih del, izbere strokovni sodelavec oziroma poklicni likovnik, le najboljše dela. »Saj stremimo vendarle vedno med drugim tudi za kva-

stikami, ki so nastale iz tega materiala. Šel pa je še dalje. V letu 1976 se je udeležil kiparske kolonije »Od Gubca do Lacka« v Vidmu pri Ščavnici. Tu je izdelal v hrastu tri metre visoko skulpturo, ki jo je poimenoval »Delu čast in oblast«. Skulptura predstavlja skupino rudarjev pri delu v jami. Postavljena je na ustrezno mesto v Vidmu pri Ščavnici, v galeriji na prostem. Tudi z grafiko se je pričel ubadati že leta 1965 in je dosegel s svojimi grafičnimi liki na rudarsko temo vsesplošno zanimanje in priznanje. Skulptura v hrastu, ki jo je izdelal v oktobru in novembru 1976 v glavnem pod lopo Društva upokojencev v Trbovljah in je visoka 3,20 m, je imenoval UTRIP. Predstavlja rudarje pri delu v jami. Prav s tem delom je požel s strani vseh obiskovalcev nedeljena priznanja. Doslej je Kreže dvakrat razstavljal samostojno v letu 1972 in 1976, sicer pa je doslej sodeloval na vseh skupinskih razstavah RELIK od leta 1963 dalje. Tako je poleg številnih razstav v Trbovljah, razstavljal skupno z ostalimi člani še v Hrastniku, Zagorju, Ljubljani, Velenju, Celju, Lazarevcu, Dudovici,

Beogradu, na Jesenicah, v Radovljici, Seliščih, Brestanici, pa tudi v Fohnsdorfu in Leobne v Avstriji. Lansko leto se je udeležil, kot smo že navedli, kiparske kolonije v Vidmu pri Ščavnici, pred leti pa slikarske kolonije v Seliščih. Za Krežetova dela je značilno, da so na njih skoraj vedno upodobljeni rudarji in rudarsko življenje, edino slike v olju so izjema, ker predstavljajo pejsaže iz narave. Sam pravi, da se ima za svoj razvoj zahvaliti sekciji RELIK, pa tudi strokovnim delavcem, ki so svoječasno delovali s to sekcijo (Janez Knez, Leopold Hočevnar) in sedanjemu strokovnemu vodji Francu Kopitarju. Skupno je doslej izdelal preko tisoč raznih likovnih del v raznih tehnikah in materialih. Manjša dela je izdelal doma, večja pa v delavnici RELIK v delavskem domu. Mnenja je, da bi morali poklicni likovniki iz Trbovelj le imeti več razumevanja za delo in napredek amaterskih likovnikov. Posebno pa ga moti dejstvo, kar ni sicer nič nenavadnega, da inteligenca oziroma delavci z višjo in visokošolsko izobrazbo le poredko zaidejo v likovno galerijo. Večinoma jo obiskujejo drugi občani, pretežno fizični delavci in mladina. Ima le željo, da bi še naprej lahko nadaljeval predvsem v strokovnem pogledu, da bi širša javnost imela dober in večji posluš za delo likovnih amaterjev.

ERNEST ŠPILER

Star je 42 let in je zaposlen kot kotlovski strojnik v TOZD Termoelektrarna Trbovlje. Rodil se je sicer v Laškem, vendar živi vsa leta v Trbovljah. Že v mladih letih je imel posebno radost in veselje z risanjem, kar se mu še danes pozna, da ima posebno s tem precejšen uspeh. Vključil se je v RELIK, tako kot Kreže, že v letu 1963 in doslej aktivno sodeluje s sekcijo tako pri ustvarjanju v likovnem pogledu, kakor tudi pri organizacijskem delu. Doslej je Špiler izdelal po grobi oceni preko 300

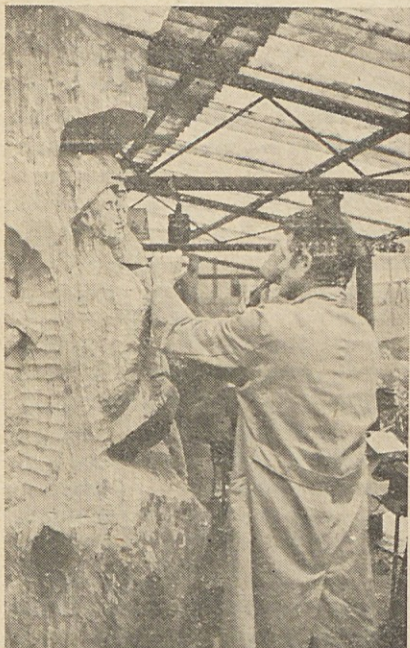
slik — olja, akvarele, risbe, lansko leto pa se je lotil tudi lesa. V svojih delih upodablja našo domačo pokrajino v Zassavju, pokrajino v Prekmurju, srbsko pokrajino, pa tudi ljudi pri delu.

Tako kot Kreže je tudi Špiler vzbudil posebno pozornost na lanskoletni razstavi RELIK v novembru, ko je razstavil skulpturo v hrastu, visoko 2,20 m. Imenoval jo je SREČNO. Iz hrastovega hloda je prvokrat, z velikim strahom, začel obdelovati to surovino z namenom, da bi prikazal delo skupine rudarjev na odkopu v jami. Ta njegov kip oziroma skulptura obsega pet figur — pet rudarjev. Rudarska tematika mu je zelo blizu, saj sta rudarja oče in brat, zrasel pa je sredi rudarske kolonije in v njem še vedno živi knapovski duh. K oblikovanju figur v lesu se je lotil na Krežetovo prigovarjanje. Skupaj z njim in Žgalinom so obdelovali les dan za dnem, tudi letni dopust je porabil za to, v lopi pri Društvu upokojencev v Trbovljah, kjer so imeli vedno dovolj občudovalcev. Sprva so pričeli z obdelovanjem hrastovega lesa na prostoru zadaj Delavskega doma, vendar jih je kmalu jesensko deževje pregnalo pod lopo pri upokojencih. Samostojnih razstav Špiler ni imel, pač pa se je udeležil doslej vseh društvenih skupinskih razstav RELIK, ki jih je organiziral v Trbovljah ali v drugih krajih v naši širši in ožji domovini in v Avstriji. S svojim delom je sodeloval tudi na likovnih razstavah v okviru zvezne akcije Bratstvo in enotnost, ki je v preteklem letu obiskala 11 krajev v vseh republikah. Doslej se je v strokovnem pogledu izpopolnjeval pri RELIK, udeleževal pa se je tudi predavanj poklicnih slikarjev Kneza, Hočevnarja, Kopitarja in umetnostnih zgodovinarjev iz Ljubljane. Mnogo je pridobil z obiskovanjem raznih likovnih razstav in predavanj v Ljubljani, Kostanjevici in drugod. Udeležil se je že tudi slikarske kolonije Selišče ter slikarsko-kiparske kolo-

Jernej Kreže ob svoji skulpturi, v hrastu, imenovani UTRIP.

(foto Miloš Todorovič)

Ernest Špiler, dokončuje svojo skulpturo v hrastu, imenovano SREČNO. (foto Miloš Todorovič)

nije v Dudovici. V njemu tli velika želja, da bi se še nadalje izpopolnjeval v slikarskih in kiparskih tehnikah. Trdno je prepričan, da mu bo to tudi uspelo. V razgovoru je posebej poudaril, da imajo v TOZD TET za njegovo dejavnost veliko razumevanje, saj so mu samoupravni organi že dvakrat odobrili izredni plačani dopust za udeležbo v slikarskih kolonijah. Glede na to, da naj bo vsak kulturni delavec hkrati tudi kulturni animator v svojih sredinah, kjer dela in kjer živi, je prepričan, da se bo ta dejavnost razširila tudi v njegovem kolektivu. Upa tudi, da bodo imeli njegovi sodelavci — samoupravljalci tudi v bodoče veliko razumevanje za njegovo ustvarjalno dejavnost na likovnem področju.

IVAN ŽGALIN

Od te trojice, ki jih danes predstavljamo v našem glasilu, je Žgalin najmlajši, saj je star 32 let in se je rodil po zadnji vojni, torej izvira iz čiste povojne generacije. Zaposlen je kot električar v TOZD Termoelektrarna Trbovlje. Tudi zanj je značilno, da je rad risal že v osnovni šoli, pa tudi doma

kot šolar, vedno pa je gojil tihe želje, da bi lahko kdaj postal »umetnik«. Teh možnosti pa seveda ni bilo, zato se je leta 1968 začel doma baviti s čopičem in dletom in počasi uspeval. V sekcijo RELIK se je vključil leta 1972. Tu se je pričela njegova šola v sodelovanju s strokovnimi mentorji in člani sekcije — ustvarjalci Vastičem, Krežetom, Špilerjem, Kudrom in drugimi. Tečajev ali šol z likovnega področja nima, pač pa se je udeležil leta 1974 slikarske kolonije v Seliščih. Tu je pričel tudi z upodabljanjem pokrajine v akvarelni tehniki.

Doslej je izdelal po približni oceni okoli 150 slik v različnih tehnikah, v glavnem v olju in akvarelu ter temperi in nekaj skulptur v lesu. Na slikah je upodabljal predvsem našo domačo zasavsko pokrajino, Prekmurje, okolico Brežic, od koder izvira njegova rodovina in drugo. Prvikrat se je spoprijel z lesom leta 1973, ko je izdelal v hrastu relief STARKA. S tem delom je ob splošnem priznanju publike in strokovnih delavcev, prvokrat resneje zakorakal v kiparsko področje.

Pomemben dosežek predstavlja njegova skulptura v hrastu, visoka 2,5 m in se imenuje POT REVOLUCIJE. Izdelal jo je preteklo leto istočasno kot sta svoji izoblikovali tudi Kreže in Špiler. V kipu je upodobil mater z otroki, ki se poslavljajo od očeta, ko odhaja v partizane. Na kipu je hkrati vrezal tudi simbole borbe in trpljenja, ko je okupator divjal po naši domovini. Njegovo delo je dr. Cene Avguštin še posebej dobro ocenil. Priporočil je sekciji, da mu preko kulturne skupnosti ali preko kakih drugih samoupravnih interesnih skupnosti, omogoči nadaljnjo strokovno izpopolnjevanje, morda ob delu kakem priznanem kiparju. Doslej je bil namreč deležen strokovnih nasvetov le s strani članov RELIK ter strokovnih vodij oziroma mentorjev, ima pa vse pogoje, da bi se z nadaljnjim študijem ob

danih dispozicijah strokovno lahko razvil v pomembnega likovnega ustvarjalca.

Za upodabljanje večjih likov iz našega osvobodilnega boja se je odločil skupno s Krežetom in Špilerjem, saj je delo rudarja pa tudi boj partizana nekako neločljivo povezan. »Po drugi strani pa smo želeli vsi trije narediti korak naprej od dosedanjega ustvarjanja in dosedanjih doseženih uspehov.« Zelo si želi, da bi se likovno izobrazil, predvsem v kiparski dejavnosti, ker se zaveda, da mu praktično manjka vse, razen veselja, talenta in neverjetne vztrajnosti. Doslej lastnih razstav ni imel, sodeloval pa je na skupinskih razstavah RELIK, ki so bile organizirane po letu 1972, ko je postal član, najsibo doma ali v drugih republikah. V svojo prihodnost in bodoči razvoj zelo zaupa in je prepričan, da bodo prizadejni faktorji le našli kako možnost, da bi mu omogočili v likovni dejavnosti se še bolj izpopolniti. K aktivnemu sodelovanju v različnih kulturnih društvih in organizacijah pa vabi ne le svoje sodelavce iz elektrarne, pač pa tudi ostale člane kombinata in druge občane.

Ivan Žgalin, ob svoji skulpturi v hrastu, imenovani POT REVOLUCIJE. (foto Miloš Todorovič)

Vsem trem lahko vsi člani našega kombinata čestitamo. Dosegli so namreč izjemno velik uspeh s svojimi skulpturami v hrastu, pa tudi s svojo ostalo likovno dejavnostjo. Upajmo, da bodo našli s svojim zgledom in uspehi še kakšne posnemovalce ali aktivne likovne ustvarjalce, pa tudi prijatelje in občudovalce kulturnih vrednot.

Tine Lenarčič

Ob kulturnem trenutku - mini anketa

VINKO TRSTENJAK, rudar — invalid:

V naši občini je kulturna dejavnost precej razvita. Vsak občan, ki si želi ogledati prireditve ali pa sodelovati v katerikoli prosvetni sekciji, ima veliko možnosti. Svojevrsten problem so želje občanov, glede na razgledanost in pojmovanje, kaj je dobro in kaj slabo ali manj vredno. Upam trditi, da smo tudi v tem pogledu že precej dosegli. Razne prireditve so čedalje bolj obiskane in ob odhodu iz dvorane so obrazi zadovoljni in nasmejani, kar je potrdilo, da so bili s prireditvijo zadovoljni.

Vendar bi v bodoče bilo treba povabiti k sodelovanju več ljudi in napraviti tak program, da bi z njim zainteresirali čim več občanov. Ne smemo ljudem vsiljevati predstav, katerih ne razumejo, ker jih s tem odbijemo in drugič jih ni na prireditve.

Glede pomanjkanja mladih v kulturno-prosvetnih sekcijah sem mišljenja, da bi bilo treba organizirati več skupnih nastopov ter tako pridobiti že mlade k sodelovanju.

Poseben problem so srednješolci, saj pri 36-urnem pouku na teden in učenju doma, ne moremo od njih zahtevati še po 6 ur na teden za kulturno sodelovanje, saj bi jim s tem praktično vzeli ves čas, nismo pa pripravljeni se jim prilagoditi terminsko, kar bi tudi njim ustrezalo.

Na splošno bo treba več medsebojnega razumevanja in prilagajanja ter s tem doseči, da se bodo vsi tisti, ki imajo veselje do kulturnega udejstvovanja in sodelovanja v sekcijah, aktivirali. S tem bomo pomladili in poživelili dejavnost vseh kulturnih sekcij. Za tak način aktiviranja pa bi se morali zavzeti vsi v občini, od temeljnih organizacij združenega dela do občinskih kulturnih institucij.

JOŽE MEDVEŠEK,
ključavničar:

Na kulturno-prosvetnem področju bi se v občini dalo še marsikaj narediti. To se pravi, da zaenkrat še niso izčrpane vse možnosti delovanja. Opaža se predvsem tudi to, da je večina društev zaprtih vase in ne zna pritegniti novih članov v svoje sredine, če pa jih že pritegne, pa jih zaradi svoje zaprtosti izgubi.

Obenem se opaža tudi veliko pomanjkanje mentorjev in strokovnih vodij, tako da je delo društev na precej nižji stopnji, kot bi lahko bilo ob strokovnejšem vodenju.

V Hrastniku je potekal teden Komunistična pod geslom »Človek, delo in kultura« v času od 5. do 12. decembra 1976. V tem času so izvedli mini anketo med občani z različnimi poklici in različnih starosti. Potekala je na stavljenih vprašanjih: Ali je dejavnost na kulturno-prosvetnem področju v občini dejanski odraz možnosti na eni strani in potreb ter hotenj občanov na drugi strani in kaj predlagaš?

Iz te ankete smo izbrali dva odgovora, ki sta jih pripravila člana kolektiva TOZD Rudnik premoga Hrastnik, in sicer:

V prvi polovici decembra je potekal v Hrastniku teden Komunistična pod geslom »Človek, delo in kultura«. V tem okviru je 6. decembra 1976 potekala javna tribuna, na temo »Človek, delo in kultura«, v prostorih nove poslovne zgradbe v Hrastniku. (foto Jože Kirič)

Učenci RŠC ob tednu Komunistov v Zagorju - ČLOVEK, DELO, KULTURA

Od vsega začetka se človek trudi, da bi si olajšal in izboljšal življenje. Vendar dolga stoletja delovni človek ni sam pobiral sadov svojega dela. Za svoj trud in delo je dobil le toliko, da je lahko živel, ostalo so pobrali drugi.

Menjavali so se družbeni redi, a položaj delovnega človeka je ostal nespremenjen, mnogokrat se je še poslabšal.

Vladajoči razred se je na vse načine trudil, da bi ljudstvo obdržal v nevednosti, kajti le neuk človek je lahko pokoren. Zato je bil delovni človek popolnoma odrezan od kulturnih dobrin, čeprav je s svojim trdim in težkim delom omogočal razvoj kulture.

Gledališke, koncertne, plesne dvorane so bile polne, vendar v njih je manjkala glavna sestavina del človeške družbe — proletariat.

Delavce si videl le v mračnih in zakajenih gostilnah, kjer so se ustavili po napornem celodnevem delu, da si s kozarcem vina osvežijo grlo. To je bilo njihovo edino razvedrilo. Njihovi obrazi so bili blede, utrujeni, nikdar nasmejani, njihove oči polne skrbi. Te oči pa so se zasvetile in dlani so se stisnile v pesti, kadar so govorili o krivicah, ki se jim godijo.

Nezadovoljstvo med delavci je naraščalo in začeli so se upirati. Kapitalisti, buržoazija so poskušali vsak upor zatreti, niso pa mogli zadušiti delavskih zahtev in želja po pravici in svobodi. Te želje so kot iskre tlele med ljudstvom, dokler se niso razplamtele v mogočen ogenj — revolucijo.

Z narodnoosvobodilno borbo so si naši narodi priborili svobodo in socialistično družbeno ureditev. Po končani vojni so vsi: izobraženci, delavci, študentje, kmetje hiteli obnavljati porušeno domovino. Ob delu so bili njihovi obrazi vedri in nasmejani, saj so vedeli, da sebi gradijo boljše življenje.

Delavci so dobili v upravljanje proizvodna sredstva in sami neposredno odločajo o vseh bistvenih vprašanjih svojega ožjega in širšega družbenega okolja. Delavci danes z veseljem opravljajo svoje delovne dolžnosti in po delu vedno najdejo še čas za različne dejavnosti, ob katerih se razvedrijo, duševno in fizično sprostiti.

Tako se je uresničila Cankarjeva napoved: »Narod si bo pisal sodbo sam, ...«

Branislav Stankovič

• • • • •

Človek, že nekdanj si delal, pa tudi danes še vedno delaš. Nikoli nisi dovolj zaslužil, vendar danes pa le nekaj dobiš. Od jutra do večera si delal, vendar si za opravljeno delo s strani lastnika kapitalista dobil zelo malo.

Kulture v glavnem nisi poznal dovolj, ker si bil po ves dan pri svojem delu. Dnevi so bili bolj črni kot noči, do zabave pa nisi mogel priti. Zato nisi mogel dovolj uživati življenja, ker si pustil svojo mladost drugim.

Danes pa sta zabava in kultura sestavni del življenja. Živeti je prelepo. Lepše življenje je omogočala kultura in ti dajala moralo za delo. Sedaj z veseljem končaš delovni čas, potem pa se v svojem prostem času lahko zabavaš ali kulturno izpopolnjuješ. Lahko bereš knjige, gledaš filme, pa tudi predajaš se zabavi za katero si se sam odločil. Za mnoge stvari se lahko zanimaš, vendar zmanjka časa. Zato je primerno, da se odločiš za tisto, pri čemer ti čas najhitreje preteče, potem pa spet pride nov dan, drug dan in druge zabave. Veselimo se in čakajmo na nov jutrišnji dan, nikar pa se ne žalostimo.

Franjo Barič

Večer ostarelih

V organizaciji Rdečega križa Zagorje, Selo in Kotredež je bil organiziran večer, na katerem so se zbrali občani stari nad 70 let.

Starostniki Krajevne skupnosti Zagorje in Selo, so se zbrali v Delavskem domu v Zagorju. Vsem navzočim, je spregovorila predsednica Rdečega križa Zagorje Magda Malovrh, o pomenu tega dne, o skrbi za

ostarele in po o poti, ki so jo prehodili starostniki v svojem življenju. Po uvodnem govoru je ženski zbor »Tone Okrogar« zapel narodne in partizanske pesmi, ki so naše starostnike ponesle v mislih nazaj na čase, ko so tudi sami v zborih prepevali in aktivno delali v delovnih organizacijah za naš lepši dan.

Vsako odpeto pesem so navzoči polni hvale odobraval z močnim aplavzom.

Po koncertu so se vsi navzoči preselili iz gledališke dvorane v stekleno dvorano, kjer so se ob skromni zakuski pogovarjali o preživetem večeru.

Za razpoloženje je skrbel ansambel Revirčani in marsikaterega starejšega pritegnil, da se je poizkusil zavrteti ob melodiji valčka.

Enaka prireditve je bila tudi v Gasilskem domu v Kotre-

dežu, na kateri so prisostvovali tudi pevci »Tone Okrogar« iz Zagorja, za razpoloženje pa je poskrbel kotredeški harmonikar.

Ker se tega večera niso mogli udeležiti vsi ostareli zaradi onemoglosti in boleznih, pa so člani Društva upokojencev Zagorje obiskali preko 50 onemoglih na domovih in jih obdarili s skromnimi darili. Z vsemi so se pogovarjali o njihovih težavah in o pomanjkljivosti.

Med takšnimi pogovori v stekleni dvorani Delavskega doma, kakor tudi na domovih posameznikov, se je marsikatere mu utrnila solza hvaležnosti, do razumevanja in skrbi, v njihovi jeseni življenja. Vsi so izražali hvaležnost in želeli, da se tako vsako leto snidejo, tistim pa, ki so doma na bolniški postelji, da jih čimvečkrat obiščemo.

Lojze Zupan

Za migreno in nevralgijo trigeminusa so značilni napadi bolečine. Trenutne hude bolečine v glavi lahko pomenijo krvavitve znotraj lobanje. Vrtoglavica spremlja glavobol pri tumorjih na malih možganih, pri migreni in premajhnem krvnem pritisku. **Izogibajmo se zdravit zoper glavobol, preden ni zdravnik ugotovil, ali gre za navaden glavobol ali spremljajoče bolečine v glavi. V tem primeru je treba zdraviti temeljno bolezen.**

Iz knjige »Kako deluje? Bolezni«.

Bolečine v glavi

Z glavobolom mislimo vsako zaznavanje bolečine znotraj lobanje. Bolečine zaznavamo z žil in živcev zunanjih mehkih delov, s spodnjih in stranskih delov trde in mehke možganske opne ter z večjih žil na možganski bazi. Prvi pogoj za bolečine v glavi je vsekakor združitev mikroskopično majhnih čutil za bolečine s pritiskom, vlekom, premaknitvijo, vnetjem ali nezadostnim dovajanjem hraniv.

Zelo pogosto je glavobol prvo svarilo prav različnih obolenj. Sem sodijo tudi bolezenska dogajanja s spodrivanjem možganov: **bule znotraj lobanje, ognjoki in krvavitve; vnetja možganskih mren in obnosnih votlin, sončarica in zastrupitve; boleče raztegovanje žil po kofeinu, nikotinu in zaradi pomanjkanja kisika; zmanjšana količina krvnega sladkorja, veliki krvni pritisk, poapnenje žil in zmanjšanje krvnega pritiska; tudi jetrna obolenja, trajna zapeka in pomanjkljiva dejavnost ščitnice. Po prelomih lobanje in možganskem pretresu čutijo prizadeti še leta in leta hude bolečine v glavi.** Samostojni boleznista navadni glavobol in migrena. Navadni glavobol ni krajevno določen, je top in utripajoč; pogosto ga posebno močno občutimo na čelu, sencah in temenu, poveča se pri pritiskanju in sklanjanju. Navadni

glavobol ni vezan na dan in uro; nenavadno pogosten je zjutraj, ko se človek zbudi ali kmalu zatem; v nasprotju z migreno se začne počasi, se stopnjuje do največje mere in čez dan spet popušča, prav tako ni ne bljuvanja ne vidnih motenj. **Glavobol izzovejo predvsem sprememba vremena, pomanjkanje spanja in uživanje alkohola (»maček«).** Pogosteje kakor vse druge pa so vzrok glavobola **duševne napetosti.** Značilno pri tem je včasih odvisnost glavobola od zunanjih dogodkov, npr. ponedeljski, počitniški in izpitni glavobol. Pot od možganov — centra zavestnih doživetij — do čutil za bolečino, poteka pri tem po samoupravnem (vegetativnem) živčevju; domnevajo da je ožji vzrok v motnjah žilnega mišičja.

Za zdravljenje je pomembno, ali gre za spreminjajoče ali navadne bolečine v glavi. Včasih nam kraj, kjer zaznavamo bolečine, razodeva kaj več o naravi teh bolečin. Posebno hude so pri nevralgiji obraznega živca in pri migreni, skorajda neznosne pa so pri krvavitvah znotraj lobanje. Tudi čas nam veliko pove o naravi glavobola. Zmerom enake bolečine, trajajoče mesece ali celo leta, govorijo bolj za navadni glavobol. Bolečine v glavi od tumorjev so z razvojem boleznista čedalje hujše.

Vremenska kronika 76

Kakor letos, je bila tudi lani za Novo leto odjuga, vetrovno, brez snega, s temperaturo do +5°C.

Januar

Padavin je bilo 16,9 mm, sneg je ležal 13 dni, veter je pihal 6 dni, snežilo je 6 dni, padavinskih dni 6; 23. 1. se je popoldan bliskalo in grmelo, 12-krat je bila megla, najnižja temperatura je bila dne 19. januarja — 8°C, najvišja + 5°C.

Februar

Padavin je bilo 39,6 mm, padavinskih dni je bilo 12, 3-krat je deževalo, 9-krat snežilo, najnižja temperatura v mesecu — 11°C, najvišja + 2°C, bil je zelo mrzel mesec; sneg je ležal 23 dni, megla zjutraj se je pojavila 17-krat.

Marec

Padavin je bilo 65,9 mm, padavinskih dni je bilo 11, 8-krat sneg, 3-krat dež, bil je zelo mrzel mesec; najnižja temperatura v tej zimi 12. marca, in sicer — 15°C, najvišja zadnji dan meseca, in sicer + 5°C, megla je bila 12-krat; sneg je ležal 17 dni, najvišja odeja snega je bila 46 cm.

April

Padavin je bilo 166,5 mm, v obliki dežja, padavinskih dni je bilo 14. Neprestano je deževalo 10 dni zapored. Temperature so bile nad ničlo, in sicer je bilo najtopleje +11°C, zadnji dan aprila je bila slana, -1°C; veter je pihal 3 dni, 1 dan pa je bil meglen.

Maj

Padavin je bilo 94,2 mm, padavinskih dni je bilo 10. Na prvega maja je bila slana -2°C, najvišja temperatura (vedno merjeno ob 7. uri) je bila +18°C. Zadnjega maja se je bliskalo in grmelo; 3-krat je bila megla in 1-krat veter.

Junij

Padavin je bilo 124,7 mm, padavinskih dni je bilo 10. Najvišja temperatura je znašala +23°C, najnižja +12°C. Bliskalo in grmelo je 4-krat; veter je pihal 4-krat.

Julij

Padavin je bilo 109,1 mm. Padavinskih dni je bilo 14, od tega 8 dni zapored. Najvišja temperatura +24°C, najnižja +13°C. Treskalo in grmelo je 4-krat, 14. 7. je bila toča, 2-krat je bil veter in 1-krat megla.

Avgust

Padavin je bilo 134,0 mm, padavinskih dni je bilo 15, od tega 9 dni zaporedoma. Najvišja temperatura +16°C, naj-

nižja +10°C. Treskalo in grmelo je 3-krat. Megla je bila zjutraj 14-krat.

September

Padavin je bilo 92,0 mm. Padavinskih dni 17, od tega 7 dni zaporedoma. Bliskalo in grmelo je 3-krat. Najvišja temperatura je bila +18°C, najnižja +7°C. Megla je bila 15-krat, veter pa 4-krat.

Oktober

Padavin je bilo 122,4 mm, padavinskih dni je bilo 16, od tega 6 dni zaporedoma. Najvišja temperatura +15°C, najnižja +3°C. Bliskalo in grmelo je 1-krat, megla je bila 16-krat, 1-krat pa veter.

November

Padavin je bilo 76,8 mm, padavinskih dni pa je bilo 18, od tega 13 zaporedoma. Najvišja temperatura +10°C, najnižja -2°C. Megla je bila 9-krat, veter pa 4-krat. Slana je bila 2-krat, poledica pa 1-krat.

December

Padavin je bilo 189,2 mm, padavinskih dni 19; 15-krat je bil dež, 4-krat sneg. Najvišja temperatura je bila +11°C, najnižja -18°C dne 31. decembra. Megla je bila 5-krat, veter 1-krat, 3. decembra je grmelo. Poledica je bila 4-krat. Višina snega 30. decembra 21 cm.

Če povzamemo in seštejemo padavine za vse leto 1976 ugotovimo, da je bilo skupaj:

1241,3 mm padavin najmanj v januarju 16,9 mm, največ v decembru 189,2, sledijo pa februar 39,6 mm, marec 65,9 mm, november 76,8 mm, septembru 92,0 mm, maj 94,2 mm, julij 109,1 mm, oktober 122,4 mm, junij 124,7 mm, avgust 134,0 mm, april 166,5 mm.

Te padavine so porazdeljene na 162 padavinskih dni, ko je deževalo ali snežilo.

Sneg je ležal lansko leto 59 dni, njegova največja debelina je bila 10. marca, in sicer 46 cm. 18-krat v letu se je bliskalo in grmelo, enkrat celo v januarju in enkrat v decembru.

Tudi toča je padala lani 1-krat, in sicer 14. julija, vendar ni bila prehuda.

Tudi poledica je bila 5-krat. Meglenih dni smo imeli skupno v letu 105, veter pa je pihal 20 dni. Slana je bila 4-krat, spomladi zadnjega aprila in 1. maja -2°C ter novembra.

Najvišja temperatura v letu, merjeno vedno ob 7. uri zjutraj, je bila 20. julija, in sicer +24°C, najnižja pa na starega leta zjutraj -18°C.

Leto je bilo prestopno, polno raznih nesreč in potresov. Upajmo, da bo leto 1977 boljše. Vsem bralcem želim mnogo sončnih dni, pa nekaj dežja vmes, da bo dobro rastle in plenjalo.

Vse to je s težavo skupaj spravil, meril in vsak dan beležil vaš vrtnar

Milan Kovač

Proslava dneva JLA v Trbovljah

Dne 22. decembra 1941 je bila iz prvih partizanskih stajniških skupin, ustanovljena naša prva velika regularna enota, prva proletarska brigada.

Ustanovitev take velike partizanske enote šteje kot ustanovni dan JLA in glede na

to, da so prve partizanske puške počile po okupatorjevi vojski že prve dni po začasni zasedbi naše domovine.

35. obletnico JLA smo v Trbovljah proslavili 18. 12. 1976 na svečani akademiji v gledališki dvorani Delavskega doma.

Ob tej priliki je predsednik sveta za LO in predsednik občine Janez Ocepek predal organizaciji Zveze rezervnih vojaških starešin Trbovlje, prapor ZRVS, ki je okrašen s spominskimi trakovi in žeblički. Po kulturnem programu je

predsednik ZRVS Trbovlje Vinko Ustar seznanil zbrano občinstvo tudi s poimenskimi napredovanji rezervnih vojaških starešin v višje čine. Za posebno aktivnost in uspešno delo v organizaciji ZRVS Trbovlje, so na proslavi najzaslužnejši člani prejeli tudi posebno priznanje. Vsem izrekamo naše čestitke.

Dne 18. decembra 1976 je potekala v trboveljskem Delavskem domu proslava JLA ob 35-letnici ustanovitve. Ob tej priliki je ZRVS občine Trbovlje razvila svoj prapor. Vinko Ustar, načelnik oddelka za ljudsko obrambo občine Trbovlje, se zahvaljuje predsedniku sveta in hkrati predsedniku skupščine občine Trbovlje, Janezu Ocepku, za prapor. Proslava je bila povezana s kulturnim programom.

Rešitve novoletne nagradne križanke 1977

VODORAVNO:

VZOR, P, EDMOND, MAGOT, SREČNO NOVO LETO, AREAL, SOLINE, RL, SILVO, TEIST, SEM, NOS, ZOO, HOLM, REKSI, REBRO, SIJ, POE, LIN, JULIJSKE ALPE, IGALO, AVAL, ASTRA, V, ALLEN, RTANJ, NAD, SODA, IŠ, NJEGOŠ, AKVATINTA, ŠČUKA, KLITIR, OPRAVA, TERASA, ODER, ARS, VIR, ANA, AK, GIROSTAT, RA, RING, RE, PINČ, AKITA, OZON, LIRIK, VODIK, ŽABA, ZENICA, SRAKA, SKS, VA, BAT, JA, STO, MAO CE, TUNGA, KRŠ, SI RIN, SK, RL, PERIKLES, TRDOTA, EST, ELIJA, NT, OAS, GIBKOST, VS, KOR, NEVRON, ANA, AKTIVA, AMARSU, NESREČA, TON

NAVPIČNO:

RJA, IŠTAR, SMRT, NEUVRŠČENI, KAIRO, OBLAT, URAN, SONDA NA SRI LANKA, GOŽ, C, OSEM,

AS, OJ, NJASA, ZAVEST, VA, RIZ, SAJE, AKROBATKA, RR, VESELO, KS, GK, ENA, U, GOS, ZDRAVO, ETNOLOG, BN, INU, OMELO, ARAŠIDI, ZAGREB, ROČ, SLAD, SER, LETALSKA, N, NN, HIP, ATROPIN, TONE, DOSTOJEVSKI, SIRIJ, SAS, NOEL, OVRATNICA, PETAR, OLIMPIADA, RAČKA, EL, E, VIS, OGLATOST, SKRIVAČ, MONTREAL, IP, AVSTRIJSKA, ALE, E, LE, NR, KOROŠKA, T, GE, SKLON, TAVRIDA, L, KIT, POTRESI, AVIATIK, SENOVO, TOLMIN, AR, AKA, ISTRAN

Pripomba: v objavljeni rešitvi nagradne križanke, ki je bila objavljena v glasilu SREČNO št. 11/76 (za 29. november 76), je tiskarski škrat poskrbel za naslednje napake:

Vodoravno: ne ABIR, pravilno OBIR;

Navpično: ne MARISIL, pravilno MARILIS, ne CEAN, pravilno CAEN.

Nagradna križanka - žreb je odločil

Uredništvo našega glasila je prejelo do vključno 7. januarja 1977 na objavljeno križanko ob novem letu 1977, v Srečno št. 12/76, skupno 29 rešitev.

Med reševalce, ki so križanko pravilno rešili, podeljuje uredništvo tri knjižne nagrade, ki jih prejmejo:

I. nagrado: Jernej Kišek, Krnice 14, 61430 Hrastnik;

II. nagrado: Branka Frece, Keršičeva 29 a, 61420 Trbovlje;

III. nagrado: Karli Dremelj, Debelakova 16, 61430 Hrastnik.

Vsem trem nagrajencem čestitamo! Knjižne nagrade bomo vsem trem poslali po pošti.

Kadrovske vesti

V času do 1. decembra do 31. decembra 1976 je imel kadrovski sektor naslednje spremembe:

TOZD RUDNIK PREMOGA HRASTNIK

Sprejeti:

Urana Milenko — kop. pomoč., Glavaš Mitja — vozač, Kranjc Silvo — pomožni zunanji delavec, Perc Jožef — vozač, Naraks Igor — vozač, Duh Milan — strojni inženir, Fazlič Sadik — vozač, Majcen Milko — električar (iz JLA);

Odšli:

Gričar Martin, kopač — upokojen; Kukuruzovič Filip, čuvaj jam. mehaniz. — upokojen; Perko Aleksander, vozač — samovoljna prekinitev; Lakner Alojz, kopač — upokojen; Potrata Ernest, vozač — sporazumna prekinitev; Zdovec Franc, strelec v kamnolomu — konec pogodbe za določen čas; Kahrimanovič Jasim, vozač — samovoljna prekinitev; Kranjc Marija II, servirka v menzi — konec pogodbe za določen čas;

TOZD RUDNIK PREMOGA TRBOVLJE

Sprejeti:

Vidic Martin — vozač, Narberger Franc — kopač, Marinovič Peter — vozač, Tominšek An-

ton, ključavničar — delavec pri jam. mehanizaciji, Fištrek Anton — vozač, Cafuta Andrej — vozač, Žalr Franc — kopač, Čelan Ilija — kopač;

Odšli:

Čebin Jože, kopač — upokojen; Medved Alojz II, vozač — odpuščen; Gorišek Nada, referent obračuna OD — sporazumna prekinitev; Serša Anton, vozač — odpuščen;

TOZD RUDNIK PREMOGA ZAGORJE

Sprejeti:

Brvar Jože — vozač, Šink Viktor — kopač, Hudi Danilo — strojni inženir;

Odšli:

Dulc Zofija, servirka v menzi — samovoljna prekinitev; Frim Jadranka, administratorica v menzi — sporazumna prekinitev; Keršič Stanko, kopač — upokojen; Erklavec Jože, kopač — polagalec cevovodov — invalidsko upokojen; Ceglar Anton, kopač — invalidsko upokojen; Končina Marija, servirka v menzi — konec pogodbe za določen čas; Potočnik Martin, vozač — izključen; Kolak Marko, vozač — samovoljna prekinitev; Pegan Anica, ekonomski tehnik — sporazumna prekinitev; Skrinjar Ivan, strežnik zavračilca

— samovoljna prekinitev; Stanič Rado, kopač — sporazumna prekinitev;

TOZD SEPARACIJA PREMOGA TRBOVLJE

Sprejeti:

Lončar Veselin — spenjalec voz, Perme Leon — zbiralec premoega;

Odšli:

Pišek Jože II, pom. ključavničar — samovoljna prekinitev;

TOZD TERMOELEKTRARNA TRBOVLJE

Sprejeti:

—

Odšli:

Princ Dušan, dipl. el. inž. — sporazumna prekinitev;

TOZD RUDARSKA GRADBENA DEJAVNOST

Sprejeti:

Sedeljšek Leopold — učni kopač, Kurnik Zdravko — učni kopač;

Odšli:

Hacin Slavko, kopač — umrl; Kos Franjo, vozač — samovoljna prekinitev; Paskvale Leopold, kopač — umrl;

TOZD ELEKTROSTROJNE DELAVNICE

—

TOZD AVTOPREVOZ

»ZASAVJE«

Sprejeti:

—

Odšli:

Gobovec Franc, skladiščnik — invalidsko upokojen;

TOZD RUDARSKI ŠOLSKI CENTER

Sprejeti:

Dulc Zofija — snažilka, Breg Ivan — kopač;

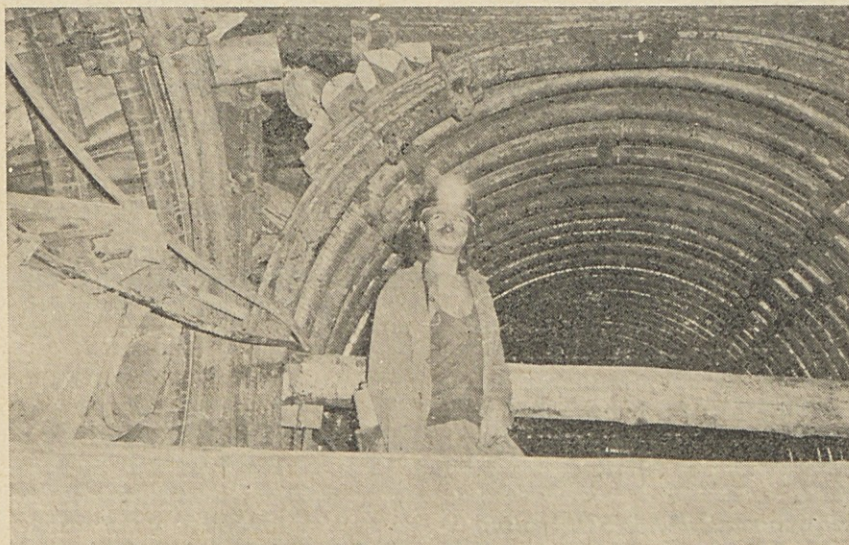
DS SKUPNE SLUŽBE

Sprejeti:

Figueroa-Vega Emilija — dipl. oec.;

Odšli:

Obolnar Franc, sklad. manipulant — invalidsko upokojen.

Muharem Džamastagić na etaži med 6. in 7. obzorjem v severnem krilu jame Kotredež. (foto A. Bregant)

Ljuba Poznič

Kaditi ni dobro

Poznamo tri vrste ljudi, dobre in slabe ter šoferje. Tako prvi stari dobro znani vic. Poznamo pa še dve vrsti ljudi, in sicer kadilce in nekadilce, ki so med seboj v nenehnem boju. Nekadilci, med katere spadam tudi sam, bi radi imeli boljši zrak, čistejše okolje, manj čikov na tleh in sejne sobe v katerih bi se dalo dihati; mnogo jih je že, ki ne hodijo na sestanke zaradi nelojalnega in brezobzirnega kajenja drugih. Na sestankih našega hortikulturnega društva še ni nihče nikoli zažgal cigarete.

Poznamo pa spet ljudi, ki kadijo nenehno, puhajo tobačne dime sodelavcem pod nos, otrokom v obraz, puhajo v pisarnah, avtobusih, vlakih, ambulantah, bolniških sobah in ne vidijo napisa »kaditi prepovedano«. Ne gredo na seje če ne smejo kaditi. So nekoliko neotesani in zastrupljajo sami sebe in povzročajo slabo počutje še drugim. Vem, da to opozorilo ne bo dosti pomagalo, vendar sem vseeno napisal »Hvala, ker niste kadili!«

Milan Kovač

gam kukar za v kalnar, caguc hudiču.«

Pri pouku prve pomoči za bodoče šoferje, je predavatelj vprašal slušatelja.

»Kaj moramo narediti, če naletimo na človeka, ki se utaplja?« »Narediti moramo dvoje«, je odgovoril vprašani, »in sicer človek mora iz vode in voda mora iz človeka.«

Vprašali so starejšo tovarišico: »Vi, se vam ne zdi, da je preveč seksa v kinu.« »Oh, veste«, je vprašana odgovorila, »jaz sedim vedno v prvi vrsti in ne gledam, kaj počenjajo drugi gledalci.«

»Kaj res ne veste, kdo je oče vašega otroka?« »Ne, res ne vem, veste saj sem v resnici malo pokvarjena, toda rado vedna pa nisem bila nikoli!«

Trgovec je dejal: »Tukaj imam še eno steklenico konjaka po stari ceni.« »Sem z njo!« je zavpil stric Urban. »Ali imate mogoče še katero?« »Še ampak predzadnjo! Tudi to je vzela stric Urban in vprašal. »Kdaj pa se je spet podražil ta konjak.« »Podražil?« se je začudil trgovec, »včeraj se je za jurja pocenil!«

(ampak to ni bilo pri nas)

Glasilo ureja uredniški odbor: Hinko Jazbec, Emil Kohne, dipl. inž. rud., Tine Lenarčič, Metod Malovrh, dipl. inž. rud., Joži Medvešek, Janez Oberžan, Anton Pikš, Anton Šum, Miro Šuštar.

Odgovorni urednik: Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Tehnični urednik: Tine Lenarčič.

Naklada 3.200 izvodov. Za člane delovne skupnosti REK Zasavje je časopis brezplačen. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Glasilo Srečno izdaja Rudarsko elektroenergetski kombinat Zasavje, n. sol. o. — 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno.

Humor in anekdote

Na separaciji v Trbovljah sta združevala lani svoje delo dva precej težka sodelavca. Vsak od njiju je imel krepko čez sto kil. Zato sta se oba, dobrodušna kot so vsi debeli ljudje, ne-prestano zbadala kdo je težji, bolj močan itd.

No, nekega dne so sodelavci prinesli v delavnico tehtnico in stehali oba »reveža«. Viliju je potegnilo na 127 kg, Hauptmanu pa na 128 kg. »No, sedaj pa pogledaj!« je bil hud Vili. »Pa se ta vampež norca brije iz mene, ki sem celo kilo lažji od njega.«

V tolažbo povejmo, da ima Vili sedaj po novem letu 136 kg.

Tudi s priimki imajo včasih na separaciji nekaj heca. Tako imajo na primer:

Pšanca, Piška in Petelina pa tudi Kurnika. Vse je pri roki.

Pri skupnem prevozu imajo sorodna nasprotja. Na eni tretjini vozi Hribšek na drugi pa Dolinšek.

Na Rudisu imajo nekateri celo nevarna imena. Tako je naprimer nekoč naročil po telefonu tovariš Jelen: »Tovarišica, takoj me zvežite s Senico, če ne, me bo moj predpostavljeni Jager ustrelil!«

Tudi tole se je zgodilo na separaciji, sicer pred leti, ampak zares. Mizar in tesar France je imel na šihlu topel suknjič »ibarok«, ki ga je na stalnem prepihu pozimi, krepko potreboval. Ker pa je puščal ta »ibarok« kar v delavnici, so ga pridno uporabljali tudi drugi sodelavci na drugi tretjini, da jih ni zeblo. France je bil zato hud in bi jih rad tega sposojevanja odvadil. In potuhtal je. Spodaj je rokav zavezal z močno žico in se po domače povedano, v rokav podelal.

Na popoldanski tretjini je »oblez« nič hudega sluteč porinil v sposojeni »ibarok« roko, da ga obleče. Vse drugo naprej si pa lahko predstavljate. Drugi dan je France rokav opral in se posej njegovega »ibaroka« ni nihče več dotaknil. Bil je samo njegov do upokojitve.

Tudi včasih so se pobje stepli, samo da takrat ni bil sam »jebemti temveč so se lepo po domače obkladali z raznimi priimki, ki so bili v Trbovljah bolj domači. Če so koga nabuhtali in je ta dejal, da jih bo šel naznanit, so mu na primer zagrozili takole:

»Ti nas kar pejt ajncajgat. Če te ne bomo fental, te bomo pa frkriplal, da ne boš za dru-

